

LIETUVOS, LENKIJOS, LATVIJOS IR ESTIJOS PREZIDENTŲ SUSITIKIME – REGIONO ATSAKAS Į MIGRACIJOS IŠŠŪKĮ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda pirmadienį Kijeve susitiko su Lenkijos, Latvijos ir Estijos Prezidentais. Valstybių vadovai aptarė koordinuotą atsaką į Baltarusijos režimo organizuojamus nelegalios migracijos srautus ir paskelbė deklaraciją šiuo klausimu.

Susitikime Lietuvos Prezidentas akcentavo, kad Baltijos šalys ir Lenkija turi laikytis vieningos ir principingos pozicijos Baltarusijos režimo atžvilgiu. Šalies vadovas pažymėjo, kad nelegalios migracijos krizės ir karinių pratybų „ZAPAD 2021“ kontekste regioninis bendradarbiavimas turėtų būti dar labiau sustiprintas.

Prezidentas pakvietė Lenkijos, Latvijos ir Estijos vadovus suvienyti jėgas kalbant su Europos Sąjungos institucijomis ir siekti jų aktyvesnio įsitraukimo bei finansinės paramos reaguojant į Baltarusijos režimo vykdomą hibridinę ataką.

„Siūlau kartu inicijuoti diskusijas Briuselyje keliais klausimais – dėl būtinybės peržiūrėti ES migracijos politiką ir išorinių sienų apsaugą reglamentuo-

Lietuvos Respublikos Prezidentas dalyvavo pasitarime su Latvijos, Estijos ir Lenkijos Prezidentais. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus*

jančius teisės aktus, taip pat dėl galimybės gauti ES finansavimą fiziniam barjerui pasienyje su Baltarusija įrengti“, – susitikime kalbėjo šalies vadovas.

Keturių valstybių Prezidentų paskelbtoje deklaracijoje išreiškiamas susirūpinimas blogėjančia žmogaus teisių padėtimi Baltarusijoje, inten-

syvėjančiomis represijomis ir režimo oponentų persekiojimu. Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos vadovai dėkoja ES partneriams ir NATO sąjun-

gininkams už pagalbą ir bendradarbiavimą sprendžiant nelegalios migracijos krizę.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-08-23.

JAV VALSTYBĖS SEKRETORIUS IŠREIŠKĖ „PLIENINĮ SOLIDARUMĄ“ BEI TVIRTĄ PARAMĄ LIETUVOS UŽSIENIO POLITIKAI

Rugpjūčio 21 dienos vakarą Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) Valstybės sekretorius Antony Blinkenas paskambino Lietuvos užsienio reikalų ministrui Gabrieliui Landsbergiui telefonu aptarti Kinijos agresyvią politiką, dvišalio bendradarbiavimo ir regioninio saugumo klausimus.

A. Blinkenas išreiškė tvirtą JAV politinę paramą Lietuvai siekiant vystyti ekonominius ryšius su Taivanu. Lietuvos ir JAV diplomatijos vadovai Kinijos vienašališkus agresyvius veiksmus ir politinį spaudimą Lietuvai įvardijo kaip visiškai nepriimtinius ir sutarė dėl dvišalių koordinuotų veiksmų, padedant Lietuvai atsilaikyti prieš Kinijos agresyvų spaudimą.

„Reiškiamo plieninį solidarumą Lietuvai agresyvaus spaudimo akivaizdoje ir didžiuojamės turėdami tokį NATO sąjungininką ir ES partnerę kaip Lietuvą“, – teigė A. Blinkenas.

„Vertiname tvirtą JAV paramą ir išskirtinį politinį bei diplomatinį solidarumą su Lietuva, kartu atremiant autoritarinių režimų spaudimą ir ginant demokratines vertybes“, – pažymėjo G. Landsbergis.

JAV Valstybės sekretorius taip pat padėkojo Lietuvai už aktyvią Lietuvos užsienio politiką ginant demokratines vertybes regione ir Europos Sąjungos lygiu bei aptarė bendrą atsaką į Aliksandro Lukašenkos režimo vykdomos hibridinės agresijos prieš Lietuvą ir kitas Europos valstybes, kuomet kaip politinio spaudimo priemonė yra organizuojamos nelegalios migracijos schemos, skleidžiama dezinformacija ir propaganda, vykdomas politinis šantažas.

Lietuvos užsienio reikalų ministras ir JAV valstybės sekretorius sutarė toliau tęsti diplomatinį veiksmų koordinaciją dvišalio susitikimo metu.

LR URM

LIETUVOS PREMJERĖ: PAGARBĄ DIDVYRIAMS NEŠIOSIME ŠIRDYSE TOL, KOL PLAKS LIETUVOS ŠIRDIS

Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė dalyvavo paskutinės Lietuvos okupacijos aukos, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo gynėjo, kario savanorio Artūro Sakalausko žūties 30-ųjų metinių minėjimo renginyje.

„Šiandien (*rugpjūčio 21 d., – red.*) susirinkome prisiminti ir pagerbti Lietuvos savanorį, kuris žuvo vykdydamas savo pareigą. Būtent už mūsų visų laisvę buvo sudėta didi Artūro Sakalausko auka. Iš senelio Antano Letkausko, Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvio, Vyčio Kryžiaus ordino kavaliariaus, paveldėjęs drąsą ir tikėjimą kilniais idealais, Artūras įstojo į savanorių gretas. Neramiomis 1991 metų rugpjūčio pučo dienomis Artūras Sakalauskas kartu su Alytaus rinktinės savanoriais atvyko į Vilnių ir stojo ginti Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo. Artūras Sakalauskas žuvo nuo konvulsijų apimtos sovietų armijos šūvių, dar du pasipriešinimo dalyviai buvo sužeis-

ti. Simboliška, kad Artūras Sakalauskas amžinojo poilsio atgulė šalia 1919 metais žuvusio Antano Juozapavičiaus – pirmojo Lietuvos kariuomenės karininko, kuris žuvo už Lietuvos nepriklausomybę. Šiandien lenkiame galvas prieš mūsų didvyrius ir, esu įsitikinusi, jog pagarbą nešiosime jiems savo širdyse, tol, kol plaks Lietuvos širdis“, – kalbėjo premjerė.

Vyriausybės vadovė pabrėžė, kad nuo šios tragiškos dienos praėjo 30 nepriklausomos Lietuvos metų. Vedini tikėjimo ir meilės Tėvynei, kartu kūrėme laisvą, demokratinę, galingiausioms pasaulio organizacijoms ir bendruomenėms dabar priklausantią valstybę.

„Nesakau, kad jau viską sukūrėme, įgyvendinome visus siekius, apie kuriuos anuomet mąstė Artūro Sakalausko karta.

Alfredo Pliadžio nuotr.

Nes, kaip mūsų tautos dainiaus Justino Marcinkevičiaus žodžiais byloja karalius Mindaugas: „Tėvynę reikia visą laiką lipdyt ir kurti, kurti ir lipdyt.“ Tad, gerbiamieji minėjimo dalyviai, kurkime klestinčią Lietuvą toliau. Dirbkime vardan savo valstybės vieningai, pasitelkdami pilietinę ir politinę valią, darniai jungdami visus kūrybinius bei intelektualius tautos išteklius, suvieniję savo kūno ir dvasios jėgas. Tai daryti mus įpareigoja ant Tėvynės aukuro sudėtos Vyčio kryžiaus kavaliariaus Artūro Sakalausko ir jo bendražygių aukos“, – sakė Vyriausybės vadovė.

LRV

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Šiais metais Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnų gretas papildė 119 jaunuolių, savo ateitį siejančių su tarnyba Lietuvos kariuomenėje. Per pastaruosius trejus metus jaunuolių skaičius ir susidomėjimas karininko profesija reikšmingai didėjo. Pasak pranešimo, karininko profesiją pasirinkusios 23 merginos sudarė penktadalį visų studijuojančiųjų pirmame kurse. Tai vienas didžiausių skaičių per visą dešimtmetį, kai merginos buvo pradėtos priimti į Lietuvos karo akademiją.

Artėjant šildymo sezonui ir didėjant gaisrų rizikai, ugnia-gesiai gyventojams primena išsivalyti dūmtraukius, apžiūrėti šildymo įrangą ir susiremontuoti krosnis. Jie taip pat ragina namuose būtinai įsirengti autonominius dūmų detektorius, nes jie gelbsti gyvybes ir padeda išvengti didelių nuostolių.

Vakarų valstybių parlamentų atstovai rugpjūčio 27 d. išreiškė palaikymą Lietuvai diplomatinėje kovoje su Kinija ir kvietė Vilnių išlaikyti „dabartinę poziciją agresyvaus Kinijos elgesio atžvilgiu“. Pranešime, kurį pasirašė keliolikos valstybių parlamentų užsienio reikalų komitetų pirmininkai, tarp jų – Jungtinių Valstijų, Vokietijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, Europos Parlamento, smerkiamas Kinijos „politinis, diplomatinis ir ekonominis spaudimas Lietuvos Respublikai“.

Dėl migrantų krizės sutrumpinus pasieniečių rengimą, keturių savaitių mokymus jau baigė pirmieji 10, turintys aukštąjį išsilavinimą. Jei atitiks reikalavimus, iš viso šiemet mokslus baigs dar apie 100 kursantų. Daugėja ir norinčiųjų baigti pirmąją profesinį mokymą. Skaičiuojama, vien šiemet po mokslų į pasienio tarnybą bus priimti kone keli šimtai, tačiau pareigūnų vis dar trūksta daugiau nei pusės tūkstančio.

Nuspręsta neteisėtus migrantus, šiuo metu gyvenančius palapinėse Rūdninkų poligone, šaltuoju laikotarpiu perkelti į uždarymui ruošiamus Kybartų pataisos namus. Ten turėtų apsigyventi apie 800 žmonių, daugiausia vyrų.

Statistikos departamentas pranešė, kad vidutinis išmokėtas (neto) atlyginimas šalyje antrąjį ketvirtį, lyginant su 2020-ųjų liepos-birželio mėnesiais, išaugo 11,8 proc. iki 994,4 euro.

Specialiųjų tyrimų tarnyba komisijos narį ir aštuonis užsieniečius įtaria korupcija lietuvių kalbos ir Konstitucijos pagrindų egzaminuose. Manoma, kad už 300 eurų kyšius užsieniečiams buvo sudaromos galimybės neteisėtai išlaikyti nuolatiniams leidimams gyventi reikalingus egzaminus.

Premjerė Ingrida Šimonytė sako, kad jei žmogus nusprendė nesiskiepyti nuo COVID-19, būtų logiška, jei galiojant draudimo sistemoje veikiantis principas. „Galima nesirgti – galima pasiskiepyti. Klausimas paprastas: ar žmogus tikrai ėmėsi priemonių, kad nesusirgtų. Jei jis negali pasiskiepyti – tai viena. Bet jei jis nusprendė nesiskiepyti, tai galioja draudimo sistemoje veikiantis principas: jei pats kažko nepadaro, kad apsisaugotumėte nuo draudiminio įvykio, draudimo išmoka nesumokama“, – interviu žiniasklaidai, komentuodama Vyriausybės siūlymą nepasiskiepijusiems ir COVID-19 susirgusiems asmenims nemokėti ligos išmokos, teigė premjerė.

Lietuvos statistikos departamentas skelbia informaciją apie mokinių vakcinaciją ir bendrą imunizaciją nuo SARS CoV-2 pagal mokymosi įstaigas ir amžiaus grupes. Į statistiką įtraukta apie 170,9 tūkst. mokinių iš beveik 2 tūkst. mokymosi įstaigų. Departamento pranešime rašoma, kad bendra tendencija labai aiški: visose amžiaus grupėse moksleivių vakcinacijos lygis pats didžiausias yra Vilniaus mokyklose. Dešimt iš dvylikos mokyklų, kurių moksleivių vakcinuota daugiausia, yra Vilniuje. Dešimt iš dvylikos mokyklų, kurių moksleivių vakcinuota mažiausiai, yra Žemaitijoje (Plungė, Kretinga, Klaipėda, Tauragė, Palanga).

Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, Lietuva šiuo metu yra rezervavusi 16 mln. koronaviruso vakcinų dozių, šis kiekis yra išdėstytas per trejus metus.

Siekiant, kad nepasikartotų rugpjūčio 10-osios riaušės, Policija planuoja per protestus žymėti atstumą, kurio privalu laikytis nuo Seimo ir kitų institucijų, bei parengtyje laikyti specialiosioms operacijoms skirtus pareigūnus. Vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė teigė, jog pareigūnų veiksmai per riaušes buvo adekvatūs, o kritinių klaidų išvengta.

Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas pranešė, jog per dešimt dienų trukusią operaciją Lietuva iš Afganistano iš viso perkels 176 žmones, pusantrą šimto iš jų jau yra atvykę, likusieji su Lietuvos kariais išvyks ketvirtadienį. Kitos šalys – Lenkija, Olandija, Prancūzija, Kanada – taip pat praneša dėl saugumo anksčiau nei numatyta baigiančios evakuaciją.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV SMOGĖ NUMANOMAM ATAKŲ ORGANIZATORIUI

JAV kariuomenė rugpjūčio 27 d. pranešė surengusi drono smūgį prieš džihadistų grupuotę „Chorasano islamo valstybė“ (IS-K) atakų „planuotoją“, šiai grupei prisiėmus atsakomybę už pražūtingą ataką Kabulo oro uoste.

„Bepiločio aparato smūgis įvyko Afganistano Nangarharo provincijoje. Pirminiai duomenys rodo, kad taikinį nukovėme“, – sakė JAV Centrinio štabo atstovas kapitonas Billas Urbanas.

„Žinome, kad civilių aukų nebuvo“, – sakoma pranešime apie pirmąjį JAV smūgį Afganistane po ketvirtadienį surengtos mirtininkų sprogintojų atakos.

Smūgis, surengtas iš bazės, esančios už Afganistano ribų, buvo surengtas tęsiantis evakuaciniams skrydžiams iš Kabulo oro uosto. Pastarieji po rugpjūčio 26 d., ketvirtadienio atakos vyksta sustiprinto saugumo sąlygomis.

Mirtininkui detonavus bombą ir ginkluotiems užpuolikams šaudant į didelę minią prie oro uosto Abbey (Abio) vartų, žuvo mažiausiai 78 žmonės, įskaitant 13 JAV karių, bet kai kurios žiniasklaidos priemonės nurodė, kad žuvusiųjų yra beveik 200.

Atsakomybę už ataką prisiėmė džihadistų judėjimo „Islamo valstybė“ grupuotė, veikianti Afganistane.

Tuojuo po šios atakos JAV prezidentas Joe Bidenas pažadėjo, jog į ją bus atsakyta. „Tie, kas įvykdė šią ataką, taip pat bet kas, norintis pakenkti Amerikai, žinokite – mes neatleisime. Mes jus medžiosime ir priversime už tai sumokėti“, – ketvirtadienį pabrėžė J. Bidenas.

Pentagono atstovas Johnas Kirby sakė, jog labai tikėtina, kad IS-K vėl mėgins smogti evakuacijos iš Kabulo operacijoms. „Tebemanome, kad esama įtikinamų grėsmių... konkrečių, įtikinamų grėsmių“, – pabrėžė jis.

Per išpuolį prie Kabulo oro uosto sužeisti JAV kariai išskraidinti į Vokietiją. Du lėktuvai su sužeistaisiais penktadienį nusileido JAV karinių oro pajėgų bazėje Ramšteine Vokietijos Šiaurės Reino-Pfalco žemėje, Vašingtone pranešė Pentagonas.

Kariai nugabenti į netoliese esančią JAV karo ligoninę Landštūle ir čia gydomi. Landštūle įsikūrusi didžiausia JAV karo ligoninė už JAV ribų.

Per savizudžio ataką Kabule rugpjūčio 26 d., ketvirtadienį žuvo mažiausiai 85 žmonės, tarp jų – 13 JAV karių. 18 amerikiečių buvo sužeisti. Atsakomybę už ataką prisiėmė „Islamo valstybė“ (IS).

JAV bepilotis orlaivis.

Asociatyvi nuotr.

Prancūzija įspėja dėl IS grėsmės

Irako sostinėje Bagdade viešintis Prancūzijos prezidentas Emmanuelis Macronas įspėjo tarptautinę bendruomenę dėl besitęsiančios „Islamo valstybės“ (IS) grėsmės. Tarptautinė bendruomenė „neturi prarasti budrumo“, pabrėžė jis rugpjūčio 28 d. „Žinau, kad kova su šia teroristine grupuote yra jūsų vyriausybės prioritetas“, – sakė E. Macronas susitikime su Irako premjeru Mustafa al-Kadhemi.

Prancūzijos prezidentas Bagdade dalyvavo regiono viršūnių susitikime, į kurį atvyko ir Egipto vadovas Abdelas Fattahas al-Sisis bei Jordanijos karalius Abdullah II. Pagrindinė konsultacijų tema buvo kova su IS ir kitomis radikalio- mis islamo grupuotėmis.

Padėtis Kabulo oro uoste

Rugpjūčio 28 d. aplink Kabulo oro uostą Talibanas dislokuoja papildomas pajėgas, praneša naujienų agentūra AP. Taip siekiama užkirsti kelią žmonių būriavimuisi po ketvirtadienį surengtos mirtininkų sprogintojų atakos.

Keliuose, vedančiuose į oro uostą, taip pat atsirado naujų patikrinimo punktų. Teritorijos, kuriose pastarąsias dvi savaites susirinko daug pabėgti besitikėjusių žmonių, iš esmės tuščios.

Pradeda išvesti savo paskutinius karius

Jungtinė Karalystė rugpjūčio 28 d., šeštadienį pradėjo išvesti savo paskutiniuosius karius iš Afganistano, baigdama evakuacijos iš Kabulo oro uosto operaciją, pranešė pareigūnai. Karališkųjų oro pajėgų (RAF) transporto lėktuvas, skraidinęs karius, nusileido Braiz Nortono aviacijos bazėje į šiaurės vakarus nuo Londono. Šie kariai buvo dalis 1 000 karių kontingento, dislokuoto Kabulo oro uoste,

kad padėtų organizuoti evakuacinius skrydžius.

Skrydžiai, per kuriuos iš Kabulo skraidinami evakuojami JK piliečiai ir afganistaniečiai, jau beveik baigti. Britų ginkluotųjų pajėgų vadas generolas Nickas Carteris nurodė, kad šeštadienį dar bus surengta „labai nedaug“ tokių reisų. Per pastarąsias savaites Britanija evakavo iš Kabulo daugiau kaip 14,5 tūkst. žmonių, bet apytikriai tūkstantis afganistaniečių, turinčių teisę atvykti į JK, pasilieka savo šalyje.

Ministras pirmininkas Borisas Johnsonas žadėjo „kalnus nuversti“, kad daugiau žmonių iš Afganistano į Britaniją būtų išgabenti kitomis priemonėmis, bet kol kas jokių detalių nebuvo pateikta.

Prancūzija baigė evakuacijos misiją

Prancūzija baigė savo evakuacijos misiją iš Kabulo. Tai tviteryje paskelbė šalies gynybos ministrė Florence Parly, rašo agentūra „Reuters“. Ji pabrėžė, kad Prancūzija ir toliau padės apsaugos reikalingiems žmonėms išvykti iš Afganistano. Į Prancūziją iš Kabulo išskraidinta beveik 3 000 žmonių, 2 600 jų – afganistaniečiai.

JAV tuo tarpu šiuo metu mėgina iš Afganistano išskraidinti dar apie 500 amerikiečių. Jie nori išvykti, su jais palaikomas tiesioginis kontaktas, sakė Valstybės departamento atstovas Nedas Price'as. Taip pat palaikomas ryšys su keliais šimtais JAV piliečių, kurie dar neapsprendė, ar nori palikti šalį. Skaičius žmonių, kurie nori likti, nes nenori palikti savo artimųjų yra „santykinais mažas“, – kalbėjo N. Price'as.

„Didžioji dauguma“ amerikiečių pajėgoms talkinusių afganistaniečių ir jų šeimų narių jau išskraidinti arba yra oro uosto teritorijoje. **LRT, ELTA**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
 TEL. (216) 531-8150
 FAX (216) 531-8428
 E-mail: dirva@ix.netcom.com
 P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
 19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119
 Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.
Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president
Gediminas Markevičius, redaktorius / editor
 1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029
 E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com
DIRVA (USPS 157-580)
 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010
 Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
 Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
 VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single
 copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.
 Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
 Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
 Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada
 sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami
 tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti
 rašinių nespausdiname.

O KĄ PREZIDENTAS?

Turbūt dar ilgai gyvensime „vienvaldžio tautos vado ir tautos-liaudies“ mentaliteto gniaužtuose – nuolat galvojame, kad privalo būti kažkoks vadas, kuris nurodytų, kaip elgtis, o visi – besąlygiškai vykdytų. Tokio požiūrio esmė – atsakomybės paskirstymas: visa atsakomybė tektų vadui, o visiems kitiems – tik vykdytojų vaidmuo. Visgi demokratijoje atsakomybė paskirstoma visai visuomenei, žinoma, laikantis proporcingumo principų, kai didesnė atsakomybė tenka priimantiems sprendimus, bet ir nepanaikinama atsakomybė tų, kurie parinko tuos sprendimų priėmėjus. Lietuvoje galioja lygiai tokie patys principai, todėl logiškai, kad iš sprendimų priėmėjų norime didelės atsakomybės. Vienas iš jų yra šalies Prezidentas. Nuo 2019 m. gegužės Lietuvos Respublikos Prezidentas yra Gitanas Nausėda. Po poros Jo Ekscelencijos prezidentavimo metų toli gražu ne visi Lietuvos piliečiai žvelgia į šią asmenybę su euforija, kuri dominavo per prezidento rinkimus... Ir politologai vis dažniau pabrėžia oportunistišką Prezidento laikyseną.

Deja, bet tai tiesa, turim prisitaikėlišku polinkių prezidentą, kuris, panašu, vadovaujasi principu „padėk, Dieve, bėgančiam – padėk, Dieve, vejančiam!“ Tad ką gi mes matome šiame kontekste? Ogi nuolankią prezidento tylą prieš tuometinę valdančiąją R. Karbauskio daugumą pandemijai kopiant į tūkstantines kasdieninių susirgimų aukštumas, paskui – aktyvią kritiką prieš efektyves priemones, pažabojusias pandemijos plitimą, priėmusią naująją valdančiąją daugumą, kol prieš gerą savaitę visa tai „vainikavo“ prezidento pasisakymas, jog... negalima forsuoti skiepijimosi (nors pats pavasariį deklaravo siekius iki liepos paskiepioti 70 proc. populiacijos!). Tad ką galima pasakyti apie prezidento poziciją kovoje su „Covid-19“ pandemija?

Kai per Lietuvos – Baltarusijos sieną gegužės pabaigoje užtelėjo šimtai nelegalių, o pasienio užkardos ėmė kimštis nuo sulaikytojų skaičiaus, Lietuvos vadovas buvo „kažkur dingęs“, kol galiausiai „apsireiškė“ kritikuodamas valdančiąją daugumą, kad ji „nesitaria su bendruomenėmis“ – taip prezidentas reagoavo į karštligiškas Vyriausybės pastangas laikinai apgyvendinti sulaikytus nelegalus ir tam pasipriešinusias bendruomenes (kurios, kaip vėliau paaiškėjo, nebuvo tokios jau priešiškos savaime, kol jų nepakurstė atvykę „šeimos maršo“ aktyvistai). Nepaisant to, I. Šimonytės Vyriausybės ministrai Agnė Bilotaitė ir Gabrielius Landsbergis sugebėjo sustabdyti nelegalių srautą, įdėdami titaniškų tarptautinių ir aktyvių fizinių pastangų. Nežinau, bet faktas, kad aktyviausias buvo užsienio reikalų ministras G. Landsbergis, pats važiuojęs į Iraką ir įrodinėjęs, kad Irakui neverta patrankų mėsos pavidalu dalyvauti Kremliaus kare prieš Vakarus, vykdomam Lukašenkos rankomis. (Čia verta prisiminti, su koku isterišku džiugesiu prokremliški Lietuvos piliečiai šūkavo, kai po vizito Iranas neva padvigubino skrydžius į Minską, ir kokia mirtina tyła įsivyravo, kai atėjo žinia, kad Iranas sustabdė skrydžius į Minską.)

Na, o paskutinė prezidento G. Nausėdos „gulbės giesmė“ – jo reakcija į protestą-riaušes prie Seimo rugpjūčio 10 dieną, kai visą dieną vykusį „protesto“ akcija vakarop virto į riaušes, kuriose buvo sužeista dešimtys policijos pareigūnų (atkreipkite dėmesį – duomenų apie nukentėjusius riaušių dalyvius nėra –

GERIAU KARTU NEI PO VIENĄ

Rugpjūčio 23-ąją Europa mini stalinizmo ir nacizmo aukų dieną. O taip pat mena Baltijos kelią, paklojusį pamatus pavergtųjų tautų išsivadavimui iš Sovietų Sąjungos.

Ir visgi Senasis žemynas šias atmintinas datas sutinka gausybės iššūkių akivaizdoje. Pasaulį tebekamuoja COVID-19 pandemija; ramiau atsikvėpti artėjant šaltajam metų periodui tikrai nepavyks.

Nestabili ir geopolitinė situacija. Talibano užvaldytas Afganistanas ne tik siunčia žinią, kad vakarietiški principai Vidurio Rytuose nepriėjo, bet ir kelia naujų pavojų. Tarp jų – migracijos srautų augimas. Vien iš Afganistano šiemet jau išvyko apie 400 tūkst. asmenų. Be to, per pirmąjį pusmetį Europos Sąjungos sieną nelegaliai kirto 82 tūkst. įvairių tautų atstovų – beveik 60 proc. daugiau, nei pernai. Tai jau dabar kursto politines aistras – juk bendros migracijos politikos Europos Sąjunga iki šiol neturi.

Europiečiai vis geriau įsisąmonina ir tai, kad migracija gali tapti geopolitinio

spaudimo priemone. Baltarusijos režimas, kurstydamas asmenis kirsti Lietuvos, Latvijos, Lenkijos sienas, nesibodi peržengti naujų „raudonųjų linijų“. Pastarosiomis dienomis sieną pažeidinėjo ir baltarusių režimo atstovai, tuo tikrindami budrumą ir siekdami provokuoti.

Galiausiai pokyčių nematyti ir Rusijos užsienio politikoje. Ukraina steigia naują tarptautinį formatą – „Krymo platformą“, primindama pasauliui, kad šio pusiasalio aneksijos klausimo nevalia pamiršti. O kur dar Donbasas, kurio dalis tebėra okupuota be aiškios perspektyvos, kad kažkas galėtų reikšmingai keistis.

Visa tai vainikuoja svarstymai apie besikeičiantį Jungtinių Valstijų vaidmenį tarptautinėje politikoje. Amerikiečiai akivaizdžiai persvarsto prioritetus ir nebėra linkę tiesiogiai įsitraukti į visus karštuosius pasaulio taškus. Atsitraukimas iš Afganistano – to pavyzdys.

Prezidentas Joe Bidenas savo sprendimą gynė teigdamas, jog Afganistanas tiesiog nebėra pirminis nacionalinio

saugumo interesas. Su tokiu teiginiu sutiktų ir Donaldas Trumpas, ir Barackas Obama. Visgi paties sprendimo įgyvendinimas su tragiškai į nuskrendančių lėktuvų ratų įsikibusiu afganistaniečių vaizdais išliks juoda dėmė. Be to, jei Jungtinių Valstijų įsitraukimas ir kituose regionuose mažės, silpnės ir viso Vakarų pasaulio galimybės konkuruoti dėl įtakos su Kinija, Rusija, Iranu ir kitomis šalimis.

Tai verčia europiečius grįžti prie svarstymų apie bendrą užsienio ir saugumo politiką. Ar galėtų 27 Europos Sąjungos valstybės turėti vieningą poziciją? Juk tokiu atveju Europos Sąjungos balsas būtų daug labiau girdamas ir svaresnis. Visgi kol kas Europos Sąjungos šalių nuomonės Rusijos, Kinijos ir net Afganistano klausimais nėra vienalytės. Vargu, ar net esami iššūkių pakeis.

Net jei nepavyktų žengti istorinių žingsnių kuriant bendrą užsienio politiką, Europa turi stengtis siekti solidarumo. Juk ne veltui Bendžaminas Franklinas kadaise sakė – arba susitelksime ir būsime kartu, arba kabosime po vieną. Rugpjūčio 23-oji turėtų paskatinti nesi rinkti antrosios alternatyvos.

Linus Kojala, politologas

RUSIJOS ŽURNALISTAI REIKALAUJA NUTRAUKTI JŲ PERSEKIOJIMĄ

Rusijos žiniasklaidos priemonės rugpjūčio 27 d. paskelbė prezidentui Vladimirui Putinui ir kitiems šalies vadoms adresuotą atvirą laišką, kuriuo pareikalavo nutraukti „valstybinę kampaniją“ prieš nepriklausomą žurnalistiką.

Pasipiktinimas kilo Maskvai „užsienio agentais“ paskelbus kelis leidinius ir atskirus žurnalistus. Ši žyma įpareigoja juos laikytis varginančių administracinių procedūrų ir atitinkamai žymėti visą skelbiamą medžiagą.

Nepriklausoma žurnalistika Rusijoje vis labiau spaudžiama, ypač pastaruosiu metu, kai artėja rugsėjį vykiantys parlamento rinkimai.

Laišką pasirašė šiemet prie „užsienio agentų“ priskirti naujienų portalas „Meduza“ ir televizija „Dožd“, taip pat leidinys „Forbes Russia“ ir dar kelios vietos žiniasklaidos priemonių.

„Mes, rusų ir rusakalbės žiniasklaidos žurnalistai bei redaktoriai, reikalaujame nedelsiant nutraukti valstybinę kampaniją prieš nepriklausomą spaudą“, – rašoma atvirame laiške.

LRT

jie paprasčiausiai nenukentėjo, nes policija nenaudojo fizinio poveikio priemonių, išskyrus ašarines dujas, – *aut. past.*): prasidėjus riaušėms, vienintelis Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos atsakas buvo... jo įrašas socialiniame tinkle „Facebook“, tiesiog išreiškiant susirūpinimą! Seimo nario Tomo Vytauto Raskevičiaus pastebėjimas, vertinant prezidento elgesį tokiu metu, kai riaušiniai bandė paralyžiuoti Seimo darbą, yra kaip niekada taiklus – anot jo, „Vykstant riaušėms prie Seimo, mano manymu, prezidentas turėjo būti ne socialiniuose tinkluose, o nacionalinės televizijos eteryje, taip kaip buvo Seimo Pirmininkė. Nes man asmeniškai sunku įsivaizduoti tokią situaciją, kai, tarkime, riaušėms vykstant ne prie Seimo, o prie Prezidentūros, kiti valstybės vadovai socialiniuose tinkluose tiesiog mandagiai paragintų susilaikyti nuo smurto“. Tiesa, praėjus porai dienų prezidentas G. Nausėda prakalbo net apie tai, jog tos riaušės įvyko nebe užsienio pagalbos: „Mes gyvename hibridinio karo, hibridinių atakų sąlygomis. Ir tos atakos seka viena po kitos. Mes jau visi Lietuvoje puikiai sutariame, kad ir migrantų skaičiaus padidėjimas yra savotiška hibridinė ataka, kurią pirmiausia organizuoja Baltarusija. Niekur šita ataka nesibaigė, ji tęsiasi toliau (...) Tai, kas įvyko tą vakarą, iš tikrųjų permelyg daug sutapimų buvo tą pačią dieną – ir baltarusiškos televizijos, ir interviu joms dalijami tą patį vakarą, ir prasidėjo riaušės, ir kitą dieną sekė jau Rusijos valdžios atstovų reakcija (...). Dar pridėkime sąmyšį migrantų stovykloje tą patį vakarą. Taigi, galima naiviai galvoti, kad tai atsitiktinumai, bet aš manau, jog tai nėra jokie atsitiktinumai, o tai yra tam tikros sisteminės, hibridinės atakos sudėtinė dalis. Užsakovai, manau, yra pakankamai aiškūs“, tik bėda ta, kad net ir mūsų kai kurie valdžios politikai dalyvauja šitame ir dalyvauja neįvertindami visų pasekmių nacionaliniam saugumui“. Gaila, kad valstybės vadovas nediršo įvardinti tų „šitame dalyvaujančių politikų“ – Petro Gražulio, Mindaugo Puidoko, Aido Gedvilo, Valdemaro Valkiūno, Dainiaus Kepenio, Valiaus Ažuolo, Europos Parlamento nario Viktoro Uspaskicho. Šie politikai kurstė minios nuotaikas, ragindami nepaklusti valdžiai, priešintis vakcinacijai ir t. t. (O šiandien šie politikai tokią pačią propagandą aktyviai varo socialiniuose tinkluose ir net ragina nuversti valdžią, teigdami, kad ji yra neteisėta!)

Šiandien grupė žmonių paskelbė karą savo valstybei ir bando į jį įvelti kuo daugiau žmonių. Svarbiausias jų tikslas – geopolitinės vakarietiškos Lietuvos krypties pabaiga. Tam reikia nušluoti Vyriausybę ir valdančiąją daugumą Seime bei įgaudinti Prezidentą.

Kęstutis Šilkūnas

1989 M. RUGPJŪČIO 23 D. – BALTIJOS KELIAS

Prielaidos, nulėmusios
Baltijos kelią

Akcija Baltijos kelias – vienas iš svarbiausių istorinių įvykių Baltijos valstybių istorijoje. Baltijos kelias – neprievartinio pasipriešinimo kelias kovoje už savo valstybių Nepriklausomybę. Įsimintiną 1989 m. rugpjūčio 23 d., minint nusikalstamo Molotovo–Ribentropo pakto ir jo slaptųjų protokolų pasirašymo 50-ąsias metines, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis, Estijos ir Latvijos liaudies frontai suorganizavo 620 km ilgio gyvą grandinę, kuria trijų Baltijos valstybių Tautos, sujungdamos Vilnių, Rygą, Taliną – nuo Gedimino pilies iki Ilgojo Hermano bokšto Taline, surengė simbolinį referendumą ir susikibusios rankomis kiekviena savo ir kartu 2 milijonų žmonių apsisprendimu nutiesė kelią į Nepriklausomybę. 1990 m. kovo 11 d. Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, vykdydama Tautos valią, atkūrė Lietuvos Nepriklausomybę.

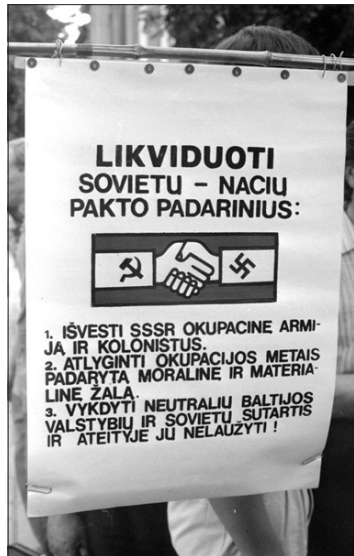
Sovietų Sąjunga ir
nacistinė Vokietija
perbraižo Europos
žemėlapi

Riba tarp Vidurio ir Rytų Europos valstybių jau buvo nubrėžta 1939 m. rugpjūčio 23 d. nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos nepuolimo sutartimi, arba Molotovo–Ribentropo pakto ir slaptuoju papildomu protokolu. Nors užsienio reikalų ministrai V. Molotovas ir J. Ribentropas šį paktą ir slaptuosius protokolus pasirašė savo valstybių vyriausybės vardu, paktas dar yra vadinamas Stalino ir Hitlerio pakto, nes tikrieji iniciatoriai buvo būtent jie. Taip dvi agresyvios valstybės pasidalijo Rytų Europos valstybes į įtakos zonas, žemėlapyje nubrėždamos nepriklausomų valstybių pasidalijimo skiriamąsias linijas ir numatydamos šių valstybių valstybingumo panaikinimą. Nepriklausoma Lietuva tapo net abiejų šalių teritorinių mainų objektu. Iš pradžių dalis Lietuvos teritorijos buvo Vokietijos interesų zonoje, tačiau 1939 m. rugsėjo 28 d. SSRS ir nacistinė Vokietija pasirašė keletą slaptųjų protokolų, kuriais nepriklausomas Lietuvos teritorija atiteko (buvo perduota) SSRS įtakai, o 1941 m. sausio 10 d. slaptuoju protokolu, SSRS sumokėjęs 7 500 000 aukso dolerių nacistinei Vokietijai, ir Užnemunė buvo perduota SSRS.

Šis nacistinės Vokietijos ir SSRS įvykdytas pasidalijimas priartino Antrojo pasaulinio

karo pradžią, lėmė tragišką Lenkijos, Suomijos ir Baltijos valstybių likimą, o Estiją, Latviją ir Lietuvą penkiems dešimtmečiams užsklendė kitapus „geležinės uždangos“. 1940 m. Sovietų Sąjunga, pasinaudojusi Molotovo–Ribentropo pakto ir jo slaptaisiais protokolais, įvykdė agresiją prieš nepriklausomas Baltijos valstybes. Estija, Latvija ir Lietuva neteko valstybingumo, buvo okupuotos ir aneksuotos bei prijungtos prie šalies okupantės SSRS. Prasidėjo masinės represijos, žudymai, trėmimai. Estija, Latvija ir Lietuva penkiems dešimtmečiams buvo išbrauktos iš pasaulio žemėlapių.

„Nuo Ščecino prie Baltijos jūros iki Triesto prie Adrijos jūros nusileidusi „geležinė uždanga“ padalijo žemyną. Tokios senosios sostinės, kaip Varšuva, Berlynas, Viena, Praha, Budapeštas, Belgradas, Bukareštas, Sofija, ir kiti miestai bei jų žmonės pateko į Sovietų Sąjungos įtaką“, – tai žymaus politikto Vinstono Čerčilio 1946 m. Fultone išarta garsioji frazė, kuri, kaip manoma, turėjo įtakos šaltojo karo pradžia.

Atgimimo laikotarpiu Lietuvoje nuvilnijusiuose mitinguose ir Baltijos kelyje buvo apeliuota į tarptautinę teisę ir reikalauta pasmerkti slaptuosius Sovietų Sąjungos ir nacistinės Vokietijos susitarimus. 1989 m. *Eugenijaus Masevičiaus nuotr. / Lietuvos centrinis valstybės archyvas. 0-095854, 0-127443*

1944–1953 m. Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje vyko ginkluotas pasipriešinimas – partizaninis karas prieš sovietų okupantus, vėliau, jį žiauriai nuslopinus, – neginkluotas antisovietinis pasipriešinimas, kurio tikslas buvo Nepriklausomybės atkūrimas. 1978 m. birželio 14 d. įsikūrusi Lietuvos laisvės lyga savo programinėje deklaracijoje atvirai propagavo Nepriklausomybės siekius, Lietuvos laisvės klausimą kėlė tarptautiniuose forumuose. Lietuvos laisvės lygos narių parengti dokumentai turėjo didelės įtakos pasipriešinimo judėjimui ne tik Lietuvoje, bet ir kitose Baltijos respublikose, sukėlė atgarsį ir

Sprendimą dėl Baltijos kelio organizavimo priėmė Baltijos tarybos nariai. Stovi iš kairės: Virgilijus Čepaitis, Martas Tarmakas, Edgaras Savisaras, Bronislavas Juozas Kuzmickas, Reinanas Veidemanas, Arvo Juntis, Romualdas Ozolas, Kiulo Arjakas, Ivaras Guodmanis, Valentina Zeilė, Dainis Ivansas, Arnoldas Klotinšas, Janis Lucanas. Pernu (Estija), 1989 m. liepos 15 d. / *Fotografas Jonas Česnavičius. Romualdo Ozolo paramos fondas*

tarptautiniu mastu. Svarbiausias iš jų buvo 45 pabaltijiečių memorandumas. Juo buvo kreiptasi į visų Atlanto chartą pasirašiusių šalių vyriausybes ir Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių. 45 pabaltijiečių memorandume pabrėžiama, kad Baltijos šalis prarado nepriklausomybę Stalinui ir Hitleriui 1939 m. rugpjūčio 23 d. ir rugsėjo 28 d. slaptaisiais protokolais pasidalijus Baltijos valstybes, ir reikalaujama ne tik paskelbti Molotovo–Ribentropo paktą negaliojančiu nuo pasirašymo dienos, bet ir „išvesti svetimias kariuomenes iš Pabaltijo“, užtikrinti laisvą šių šalių raidą. Dokumentą pasirašė 38 lietuvių rezistentai ir keletas latvių bei estų rezistentų. Memorandumą su priedais „Mes pritariame Lietuvos, Estijos, Latvijos atstovų kreipimuisi dėl šių šalių tautų apsisprendimo ir teisių nepriklausomai tvarkyti savo likimą pažeidimo“ taip pat pasirašė keletas žinomų Maskvos disidentų, tokių kaip Elena Bonner, Andrejus Sacharovas, Malva Landa, Viktoras Nikipe-

lovas, Jurijus Belovas, Tatjana Osipova, Ivanas Kovaliovas, Tatjana Velikanova, Irina Žolkovskaja-Ginzburg, Leonidas Ternovskis, Aleksandras Lavutas. Memorandumas sulaukė didelio tarptautinio dėmesio. 1979 m. lapkričio mėnesį Jungtinių Amerikos Valstijų Atstovų Rūmai priėmė rezoliuciją Baltijos valstybių reikalui. Lietuvos diplomatijos atstovas Vašingtone Stasys Bačkis kartu su Estijos ir Latvijos diplomatijos atstovais Jungtinėse Amerikos Valstijose 45 pabaltijiečių memorandumą 1979 m. gruodžio mėnesį įteikė Jungtinių Tautų Organizacijai. Atstovai kvietė paremti reikalavimą sugrąžinti Baltijos valstybėms nepriklausomybę. Keturiasdešimt penkių pabaltijiečių memorandumo tekstas buvo skaitomas per užsienio radijo stočių transliuojamas laidas, kurias, nors ir stipriai sovietų struktūrų trukdomas, buvo galima išgirsti ir okupuotose Baltijos šalyse. Vieni iš šio memorandumo iniciatorių – Lietuvos laisvės lygos vadovas Antanas Terleckas ir

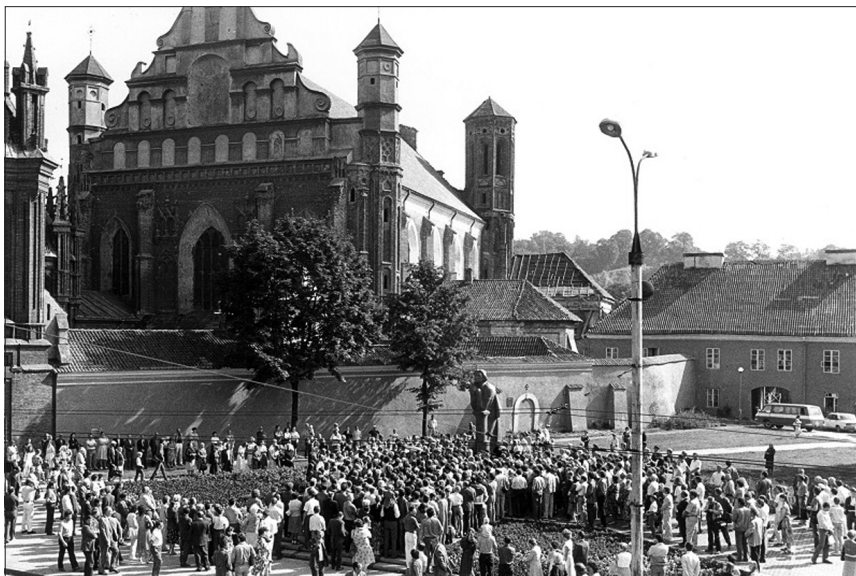
Julius Sasnauskas – buvo suimti ir nuteisti. 1987 m. jie grįžo iš tremties.

1987 m. rugpjūčio 23 d. Lietuvą sudrebino Lietuvos laisvės lygos Vilniuje, prie Adomo Mickevičiaus paminklo, surengtas pirmasis viešas nesankcionuotas mitingas, kuriame dar kartą buvo primintas nusikalstamas Molotovo–Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai. Mitingo metu buvo reikalaujama likviduoti šio pakto ir slaptųjų protokolo padarinius, grąžinti Lietuvos Nepriklausomybę. Antano Terlecko teigimu, mitinge dalyvavo apie 3 tūkstančiai žmonių. Nors sovietų represinės struktūros akylai stebėjo fotografuodamos ir filmuodamos mitingą, tačiau XX a. 9-ojo dešimtmečio viduryje Sovietų Sąjungoje prasidėję pertvarkos, viešumo, demokratijos procesai, represijų mastas buvo kitokie negu ankstesniais metais. Mitingo organizatoriai ir dalyviai jau nebebuvo įkalinti ar išsiųsti į lagerius, jie buvo tik pasmerkti darbo kolektyvuose, kai kurie išmesti iš darbo, suimti ir vėl paleisti.

Bunda jau
Baltija

1988-ieji Baltijos šalyse buvo politinių permainų metai, prasidėjo Atgimimas. 1987 m. pabaigoje, 1988 m. pradžioje Baltijos šalių gyventojai vis aktyviau pradėjo domėtis šalies aktualijomis, kelti gamtos saugos, kultūros, paveldosaugos klausimus, aktyviai dalyvavo sprendžiant savo krašto problemas, viešai buvo diskutuojama

(Nukelta į 5 psl.)

Pirmojo viešo sovietų valdžios nesankcionuoto mitingo prie Adomo Mickevičiaus paminklo dalyviai. Mitinge buvo pirmą kartą viešai pasmerkti Vokietijos ir SSRS 1939 m. rugpjūčio 23 d. ir rugsėjo 28 d. sutarčių slaptieji protokolai (Molotovo–Ribentropo paktas) ir jo padariniai Lietuvos valstybingumui. Vilnius, 1987 m. rugpjūčio 23 d. *Fotografas nenurodytas. Lietuvos ypatingasis archyvas. f. 1771 ap. 270 b. 1821. 63*

(Atkelta iš 4 psl.)

1989 M. RUGPJŪČIO 23 D. – BALTIJOS KELIAS

apie stalinizmo nusikaltimus, trėmimus, kūrėsi įvairūs klubai, judėjimai. Pirmiausia susikūrė Estijos liaudies frontas (Rahvarinne), o 1988 m. birželio 3 d. Vilniuje, Mokslų akademijoje, įkurta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinė grupė (toliau – Sąjūdis). Procesas baigėsi Latvijos liaudies fronto (Tautas fronts) susikūrimu.

Tuo metu Baltijos valstybės gyveno masinių, daugiataukstantinių mitingų, piketų, laisvos spaudos atsiradimo laikotarpį. Stalino ir Hitlerio paktas, jo slaptieji protokolai buvo nuolat keliami į viešumą ir smerkiami Sąjūdžio mitinguose, spaudoje. 1988 m. rugpjūčio 5 d. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio leidinio „Sąjūdžio žinios“ Nr. 17 buvo paskelbti Molotovo–Ribentropo pakto slaptieji protokolai ir su jais susijusios telegramos. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, profesorius, filosofijos daktaras Bronislovas Kuzmikas pratarė rašė: „Pilietiška sąmoningėjančios ir bręstančios visuomenės nepatenkina šio klausimo nutylėjimas, vengimas aiškiai į jį atsakyti, tvirtinimai, esą nerasti protokolo originalai. Visuomenės nepatenkina ir politinės padėties Lietuvoje 1939–1940 m. pseudomokslinės koncepcijos.“ 1988 m. rugpjūčio 23 d. Vilniuje, Rygoje ir Taline Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų organizuojuose daugiataukstantiniuose mitinguose buvo pasmerktas nusikalstamas Molotovo–Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai, jie įvertinti kaip nusikalstami. Šio mitingo dalyviai išgirdo Sąjūdžio žmonių įrašytus 1940 m. buvusio Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio žodžius: „Stalinas kloja ant stalo žemėlapi ir rodo nubrėžtą jame Tarybų Sąjungos ir Vokietijos valdų skiriamąją liniją nepriklausomos Lietuvos teritorijoje.“ Mitinge buvo perskaitytas ir 28 JAV senatorių laiškas Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonėms. Jame pabrėžiama, kad 1940 m. „sovietai įvykdė nelegalią Jūsų kraštų okupaciją ir aneksiją“, kad senatoriai raštu kreipėsi į generalinį sekretorių M. Gorbačiova, ragindami jį sovietų spaudoje paskelbti 1939 metais pasirašytą Molotovo–Ribentropo pakto visą tekstą, įskaitant slaptuosius protokolus, taip pat išsižadėti šio pakto ir paskelbti sovietų vyriausybės įsipareigojimą atkurti tikrą Baltijos valstybių suverenitetą.

Sąjūdžio organizuoti mitingai vyko daugelyje Lietuvos miestų. Į juos sovietų represinės struktūros nesikišo, tačiau Lietuvos laisvės lygos 1988 m.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio mitingas Vilniaus Kalnų parke Baltijos kelio išvakarėse. Groja Simas Babravičius. Už jo stovi iš kairės: Julius Juzeliūnas, Kazimieras Antanavičius, Romualdas Ozolas, Mečys Laurinkus, Kazimira Danutė Prunskienė, Vytautas Landsbergis, Bronislovas Genzelis, Virgilijus Čepaitis, Aloyzas Sakalas ir kiti. Vilnius, 1989 m. rugpjūčio 22 d. *Kęstučio Svėrio nuotr.*

Kęstučio Svėrio asmeninis archyvas

rugsėjo 28 d. organizuoto mitingo, skirto nusikalstamam Molotovo–Ribentropo pakto slaptųjų protokolų pasirašymo 49-osios metų metinėms, dalyviai sovietų represinių struktūrų buvo mušami milicininkų lazdomis, vaikomi ir suimami. Šis mitingas vėliau pavadintas „bananų baliumi“.

1989 m. kovo 26 d. vykusiuose SSRS liaudies deputatų rinkimuose (pakartotinis balsavimas (rinkimų II turas) įvyko 1989 m. balandžio 9 d.) Sąjūdis, nepaisant komunistų partijos trukdymų (buvo uždrausta per televiziją rodoma Sąjūdžio laida „Atgimimo banga“, atsisakoma spausdinti Sąjūdžio remiamų kandidatų plakatus, neleidžiama rodyti Sąjūdžio reklaminių filmukų), triuškinama persvara laimėjo rinkimus. Iš 42 Lietuvoje išrinktų SSRS liaudies deputatų 36 buvo remiami Sąjūdžio. Už Sąjūdžio kandidatus balsavo apie 1 mln. 300 tūkst. rinkėjų. Rinkimai parodė Sąjūdžio politinę brandą, organizuotumą ir politinį svorį sprendžiant Lietuvos ateitį. Sąjūdžio remiamiems deputatams (daugelis iš jų buvo ir Sąjūdžio Seimo nariai) žmonės suteikė politinį mandatą pareikšti Tautos valią. Po šių rinkimų Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų remti deputatai ne kartą rinkosi ir derino būsimus bendrus veiksmus. Vienas iš pagrindinių uždavinių buvo siekti, kad SSRS liaudies deputatų suvažiavime, kuriame buvo 2 250 deputatų, Molotovo–Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai būtų pripažinti niekiniais nuo jų pasirašymo dienos.

Kitas svarbus Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų bendradarbiavimo žingsnis buvo Baltijos Asamblėja, vykusį Taline 1989 m. gegužės 13–14 d. Šioje asamblėjoje dalyvavo Sąjūdžio Seimo, Latvijos liaudies fronto Dūmos ir Estijos liaudies fronto Įgaliotinių ta-

rybos nariai. Tai buvo neeilinis įvykis, kai Baltijos valstybių nacionalinių judėjimų atstovai susirinko Taline spręsti svarbiausių savo valstybių politinių, ekonominių ir bendradarbiavimo klausimų. Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę, 1990 m. gruodžio 1 d. Vilniuje Kovo 11-osios Akto salėje jau susirinko ir posėdžiavo Baltijos valstybių parlamentai, taip pratęsdami nacionalinių judėjimų pradėtą Baltijos valstybių bendradarbiavimą.

Baltijos Asamblėjoje buvo pareikšta, kad Baltijos šalių tikslas – atkurti savo šalių Nepriklausomybę. Be to, paskelbta Baltijos tautų teisių deklaracija, dar kartą pareikštas įsitikinimas, kad „...> TSRS vyriausybė dar šiais metais pasmerks 1939–1940 metų politiką trijų Baltijos valstybių atžvilgiu, paskelbs, kad yra nepagrįsta ir netekusi nuo pasirašymo momento (ex tunc) galios 1939 metų rugpjūčio 23 ir rugsėjo 28 d. dienos sutartis su slaptaisiais protokolais, sudaryta tarp TSRS stalinistinės vadovybės ir Vokietijos hitlerinės vadovybės dėl politinių pertvarkų Rytų Europoje“, priimta rezolucija dėl „Dėl stalinizmo nusikaltimų“, kreipimasis į Tarybų Sąjungos demokratines jėgas, kiti svarbūs politiniai dokumentai. Asamblėjoje nuspręsta paminėti nusikalstamo Molotovo–Ribentropo pakto 50-ąsias metines, parodyti estų, latvių ir lietuvių tautų valią gyventi nepriklausomoms. Derindami bendrus veiksmus, Baltijos Asamblėjos metu posėdžiavo ir Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų remiami SSRS liaudies deputatai, įkurtas Baltijos deputatų klubas.

Nuo Baltijos kelio idėjos iki jos įgyvendinimo

Apie tai, kad būtina rengtis paminėti nusikalstamo Molotovo–Ribentropo pakto ir jo

slaptųjų protokolų 50-ąsias metines ir juos pasmerkti pademonstruojant pasauliui Baltijos valstybių siekį atkurti savo Nepriklausomybę, buvo kalbama nuo 1988 m. rugpjūčio 23 d. mitingų. Dar iki Baltijos Asamblėjos susirinkę Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų atstovai diskutavo, kaip visiems kartu paminėti šį svarbų įvykį, lėmusį nepriklausomą Baltijos valstybių likimą. Estai pasiūlė susijungti gyvą žmonių grandinę. Iš pradžių kilo idėja, kad gyvoji žmonių grandinė galėtų jungti ne tik tris Baltijos valstybes, bet ir Lenkiją, t. y. sujungti nusikalstamo pakto ir slaptųjų protokolų aukų sostines Taliną, Rygą, Vilnių ir Varšuvą. Tačiau diskusijose, išanalizavus situaciją, buvo prieita prie bendros nuomonės, kad SSRS ypač stipriai kontroliuoja sienas ir gyvoji žmonių grandinė, jungianti Baltijos valstybes ir Lenkiją bus nutraukta. Atsisakyta ir idėjos sujungti Besarabiją per Gudiją ir Ukrainą, nes praktiškai jos nebūtų galima įgyvendinti dėl didelio atstumo ir reikalingo žmonių skaičiaus. Diskutuota ir apie tai, kaip ir kur turi būti organizuojama ši gyvoji grandinė. Kaip sunkiai įgyvendinamos atsisakyta idėjos, kad į gyvą grandinę žmonės Baltijos valstybėse sustotų suformuodami simbolines raides: R – Estijoje, M – Latvijoje, P – Lietuvoje (Molotovo–Ribentropo paktas).

Po ilgų diskusijų 1989 m. liepos 15 d. Baltijos Tarybos posėdyje Pernu galutinai išrutiota mintis susieti Estijos, Latvijos, Lietuvos valstybes gyvą grandinę (estų siūlymas) – Baltijos keliu, jungiančiu tris sostines: Vilnių, Rygą ir Taliną. Estijos liaudies fronto atstovai pasiūlė organizuoti bendrą radijo laidą, sukurti vieną renginio emblemą, išleisti plakatus, ženkliuką, sukurti dainą, po šios akcijos surengti mitingus

Estijos ir Latvijos, Latvijos ir Lietuvos pasieniuose. Gyvoji grandinė buvo pavadinta Baltijos keliu. Sąjūdžio atstovai pasiūlė sukviesti nacionalinių judėjimų parlamentarų, kad kiekviena Baltijos valstybė atskirai priimtų rezoluciją dėl nusikalstamo Stalino ir Hitlerio pakto ir jo slaptųjų protokolų. Nuspręsta, kad Baltijos kelias vyks rugpjūčio 23 d. 19 val.

Po šio posėdžio Pernu Liaudies frontų atstovai Estijoje, Latvijoje ir Sąjūdis Lietuvoje kreipėsi į Tautą kviesdami aktyviai dalyvauti Baltijos kelyje. Liepos 25 d. Sąjūdžio Seimo tarybos posėdyje nuspręsta ne tik rengtis Baltijos keliui, bet ir aktyviai rinkti parašus po Lietuvos laisvės lygos parengtu tekstu „TSRS, VFR, VDR vyriausybėms, SNO generaliniam sekretoriui“ dėl okupacinės kariuomenės išvedimo iš Lietuvos.

Prasidėjo Baltijos kelio organizavimo darbai. Laiko buvo nedaug – iki akcijos pradžios daugiau negu mėnuo. Liepos 29 d. koordinaciniame pasitarime, kuriame dalyvavo Sąjūdžio atstovai – miestų, rajonų tarybų nariai, etatiniai darbuotojai, Sąjūdžio Seimo, Seimo tarybos nariai, buvo svarstoma, kaip įgyvendinti šią akciją, nes tokios patirties niekas neturėjo. Aptartos ir šios akcijos organizavimo problemos: dėl susilpnėjusių ryšių tarp Sąjūdžio rėmimo grupių baimintis, kad akcija gali nepasisiekti, kad gali nesusirinkti tiek daug žmonių, nes vasara – atostogų metas; be to, ir parašai, kuriuos pradėjo aktyviai rinkti Sąjūdis, buvo nebe taip greitai renkami kaip 1988 m. lapkričio mėnesį. Buvo būtina kuo greičiau ir ne vieną kartą apie numatomą Baltijos kelio akciją informuoti visus Lietuvos žmones.

Baltijos kelio pirmajame koordinaciniame pasitarime pirmiausia buvo apskaičiuotas atstumas vienam žmogui, t. y. kokio ilgio atstumą užims stovėdamas ištiesęs rankas žmogus. Išmatavus paaiškėjo, kad tai galėtų būti nuo 80 centimetrų iki metro. Suskaičiuoti kilometrai ir apskaičiuota, kad reikia apie 300 000 žmonių. Lietuvoje visas Baltijos kelio (trasa M12 Lietuvoje buvo apie 220 km) ruožas buvo suskirstytas į 50 atkarpų (pažymint 50 kančios ir nelaisvės metų – 50 metų nuo Molotovo–Ribentropo pakto ir jo slaptųjų protokolų pasirašymo). Kad būtų lengviau koordinuoti, visa trasa buvo padalyta į tris atkarpas ir paskirti koordinatoriai. Atkarpą Vilnius–Ukmergė koordinavo Arūnas Grumadas (Vilniaus Sąjūdžio tarybos organizacinės komisijos pirmininkas ir koordinacinio centro kuratorius), atkarpą Ukmergė–Panevėžys – Aleksandras Abišala

(Nukelta į 10 psl.)

PREZIDENTAS KIJEVE INAUGURAVO KONSTANTINO OSTROGIŠKIO PAMINKLĄ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvauja Konstantino Ostrogiškio antkapinio paminklo atidengimo ceremonijoje. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus*

PAMINĖTA LIETUVOS-VOKIETIJOS DIPLOMATINIŲ SANTYKIŲ ATKŪRIMO 30 METŲ SUKAKTIS

Diskusijos dalyviai (iš kairės) – Arnoldas Pranckevičius, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų viceministras, Dalia Henke, Lietuvių bendruomenės pirmininkė, Ramūnas Misiulis, Lietuvos Respublikos ambasadorius Vokietijos Federacinėje Respublikoje, dr. Dietmar Reich, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Hamburge, Meklenburgo-Priešakinės Pomeranijos ir Šlėzvingo-Holšteino žemėse bei prof. dr. Joachim Tauber, Vokietijos-Lietuvos forumo pirmininkas. **LR URM**

Rugpjūčio 25 d. Hamburgo universitete iškilmingai paminėta Lietuvos-Vokietijos diplomatinių santykių atkūrimo 30 metų sukaktis. Šia proga surengta diskusija, skirta apžvelgti šį bendradarbiavimo laikotarpį bei aptarti ateities perspektyvas.

Diskusijos dalyviai – Arnoldas Pranckevičius, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų viceministras, Ramūnas Misiulis, Lietuvos Respublikos ambasadorius Vokietijos Federacinėje Respublikoje, Dalia Henke, Lietuvių bendruomenės pirmininkė, Dr. Dietmar Reich, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Hamburge, Meklenburgo-Priešakinės Pomeranijos ir Šlėzvingo-Holšteino žemėse bei prof. dr. Joachim Tauber, Vokietijos-Lietuvos forumo

pirmininkas.

Viceministro A. Pranckevičiaus žodžiais: „Vokietija yra strateginė Lietuvos partnerė Europoje, ES, NATO ir kituose tarptautiniuose formatuose - palaikome glaudžius politinius, ekonominius, kultūrinius ryšius, plėtojame nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą ir užmezgame miestų partnerystės ryšius. Apart to, mums reikia daugiau Vokietijos Lietuvoje ir daugiau Lietuvos Vokietijoje.“

Renginio organizatoriai - Vokietijos ir Lietuvos forumas, Pasaulio lietuvių bendruomenė, Lietuvių Bendruomenė Hamburge, Hamburgo universitetas ir Lietuvos Respublikos ambasada Vokietijos Federacinėje Respublikoje. **LR URM**

JAV SENATO UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETO PIRMININKAS ROBERTAS. MENENDEZAS: „LIETUVA - DEMOKRATIJOS „AUKSO STANDARTAS“

Rugpjūčio 22 dienos vakarą Lietuvos užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis telefonu kalbėjosi su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) Senato užsienio reikalų komiteto pirmininku Robertu Menendezu. Pokalbio metu aptartas Lietuvos ir JAV bendradarbiavimas, išsakyta parama Lietuvai Taivano ir migracijos krizės klausimais.

Ministras G. Landsbergis padėkojo už JAV paramą Lietuvai Taivano klausimu, kurią taip pat išreiškė ir JAV Valstybės sekretorius Anthony Blinkenas rugpjūčio 21 dieną vykusiam pokalbyje su ministru. G. Landsbergis pabrėžė, kad Lietuva šiuo metu susiduria su daugybe iššūkių vienu metu – kova su

COVID-19 (koronaviruso) pandemija, neteisėtai sieną kertančių asmenų srautu iš Baltarusijos pusės bei Kinijos spaudimu.

R. Menendezas pabrėžė, kad Lietuva yra demokratijos „aukso standartas“, ir dabar, kai kyla grėsmė bendroms vertybėms, JAV visomis priemonėmis sieks Lietuvą palaikyti. Pasak R. Menendezo, iššūkiai, su kuriais susiduria Lietuva, yra egzaminas visoms likusioms demokratinėms šalims.

Ministras kreipėsi į JAV, prašydamas tęsti politinę paramą Lietuvos Vyriausybei ir suteikti praktinę paramą Lietuvos verslui bei įvertinti tiekimo grandinių diversifikacijos klausimus, atsižvelgiant

į tai, kad Kinijoje dirbančios Lietuvos įmonės šiuo metu patiria beprecedentį spaudimą. Lietuvai svarbus ir tarptautinio palaikymo Kinijos grėsmių atžvilgiu telkimas, todėl kartu su JAV Lietuva sieks pagalbos, bendradarbiaujant su kitomis Europos Sąjungos šalimis narėmis ir tarptautinėmis organizacijomis.

Ministras G. Landsbergis taip pat padėkojo už JAV politikų viešą politinę paramą Baltarusijos opozicijos atstovams. „Šiandien yra iškilusi grėsmė bendroms vertybėms ir demokratinių šalių santvarkai, todėl drauge su JAV kviečiame telkti tarptautinį atsaką ir vieningą poziciją dėl agresyvių autoritarinių režimų veiksmų“, - teigė G. Landsbergis. **LR URM**

„Šiandien jį geriausiai prisimename kaip 1514 metų Oršos mūšio nugalėtoją. Būtent ši pergalė sustabdė tuometinę Maskvos ekspansiją ir pažabojo jos ambicijas. Konstantino Ostrogiškio triumfas ne tik perspėjo apie Rytuose kylančią grėsmę europietiskajai civilizacijai, bet ir akivaizdžiai įrodė, kad ši grėsmė yra įveikiama“, – sakė Prezidentas.

Šio antkapinio paminklo autoriai – skulptoriai Olesis Sydorukas, Borisas Krylovas ir Arūnas Sakalauskas.

Šalies vadovas džiaugėsi, kad bendromis Lietuvos ir Ukrainos pastangomis pavyko atkurti kartu su Uspenjės soboru prieš 80 metų sugriautą Konstantino Ostrogiškio antkapinį paminklą.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-08-24

JAV IR LIETUVOS ATSTOVŲ DARBO SUSITIKIMAI

Rugpjūčio 15 d. Lietuvos garbės konsulas dr. **Jonas Prunskis** Aspene, CO susitiko su JAV Kongreso nare iš Miami, FL **Maria Salazar**. Per susitikimą buvo diskutuota apie JAV-Izraelio santykių stiprinimą. Garbės konsulas J. Prunskis skatino litvakus aplankyti Lietuvą - susitikime dalyvavusių Schottenstein'ų senelis emigravo į JAV iš Lietuvos prieš Pirmąjį pasaulinį karą ir buvo sėkmingas verslininkas.

Su JAV Kongreso nare Maria Salazar buvo aptarta, kaip Lietuva galėtų padėti Kuboje gyvenantiems piliečiams atsikratyti „demokratinio socializmo“ ir siekti laisvės. Kongreso narė turėjo konkrečių idėjų šiuo klausimu, buvo sutarta ateityje toliau bendradarbiauti gvildenant šią ir kitas politines aktualijas.

LR garbės konsulato Aspene, CO inf.

Iš kairės: LR garbės konsulas dr. Jonas Prunskis, Ann Schottenstein-Deshe, Ari Deshe, JAV Kongreso narė iš Miami, FL Maria Salazar, Susie Schottenstein-Diamond ir Jon Diamond.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

VASAROS PABAIGAI ARTĖJANT

Moterys ir merginos paruošia užsąkytą maistą. A. V. Matulionio nuotr.

Svečiai gardžiavosi lietuvišku maistu.

A. V. Matulionio nuotr.

Tikrumoje šio straipsnio pavadinimas neatitinka tikrovės. Šiuo metu JAV siaučia didžiuliai karščiai, miškų gaisrai, potvyniai ir audros. Kada jos baigsis, niekas nežino. Atrodo, kad vasara dar nenori „išvykti“. Tačiau, nepaisant šių gamtos „išdaigų“, š. m. rugpjūčio 21 d., Clevelando Lietuvių klubas kaip

ir anksčiau suruošė metinę gegužinę. Ji buvo suruošta Lietuvių namų (*Lithuanian Village*) ir Lietuvių klubo (*American Lithuanian Citizens Club*) vadovės Rūtos Degutienės, didelių organizacinių sugebėjimų moters, pastangomis. Jos gabumai buvo labai aiškūs gegužinėje. Visi gegužinės dalyviai ga-

vo nemokamą loterijos bilietą vienam traukimui. Jie taip pat galėjo nusipirkti bilietus į kinišką loteriją (*Chinese Raffle*) bei įsigyti bilietus į kitas loterijas.

Svečiai turėjo progą apžiūrėti įvairius loterijų laimėjimų prizus. Lietuviško šilto maisto įvairovė tiko kiekvieno skoniui. Buvo galima nusipirkti

stipriųjų gėrimų, o „minkštieji“ gėrimai buvo nemokami. Atsigaivinimui jų buvo pilnos ledais pripildytos stalinės. Svečių patogumui ir malonumui po stogine buvo sustatyti stalai.

Jie galėjo klausytis orkestro ir įrašytos muzikos. Nebuvo užmiršti ir vaikai, jie galėjo žaisti ridendami

rutulius (*bocci balls*). Pagal gegužinės organizatorės pateiktas žinias, šventėje dalyvavo maždaug 600 asmenų. Straipsnio autoriui apklausus gegužinės dalyvius, jų nuomonė buvo vieninga: gegužinė buvo puiki proga pasivaišinti, pasilinksinti ir pabendrauti.

Algirdas V. Matulionis

Orkestras pakėlė svečių nuotaiką.

A. V. Matulionio nuotr.

Prizų stalas.

A. V. Matulionio nuotr.

PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS NAMŲ SUKAKTIES PAMINĖJIMAS

Per tradicinius Žolinės atlaus Punske, rugpjūčio 15 d., jubiliejinio koncerto „Iš praeities į dabartį“ metu Seinų konsulato vadovas ambasadorius Remigijus Motuzas Punsko lietuvių kultūros namams įteikė Užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio padėką.

„65 metus gyvuojantys Punsko lietuvių kultūros namai – vienas svarbiausių Lenkijos lietuvių kultūros židinių, nuo veiklos pradžios suburiantis krašto žmones ir puoselėjantis lietuvių kultūrą. Didžiuojamės Jūsų profesionalumu ir nuoseklumu: rengiate tradicines lietuviškas šventes, minite mūsų valstybei svarbias sukaktis, puikūs meno kolektyvų koncertai padeda atrasti ir pamilti Lietuvą jos dar nepažįstantiems. Dėkoju Punsko lietuvių kultūros namų bendruomenei už mūsų kultūros puoselėjimą ir sklaidą, Lietuvos vardo garsinimą, tautiečių bendruomeniškumo stiprinimą.“ – sakoma ministro

padėkoje.

Iškilmingo vakaro metu R. Motuzas taip pat įteikė Užsienio reikalų ministerijos garbės ženklą „Už pasaulio

lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalius Punsko lietuvių kultūros namų choreografiniam sambūriui „Jotva“ – vienam iš pirmųjų lietuviškų tautinių

šokių kolektyvų Lenkijoje, šiemet švenčiančiam 70-ies metų jubiliejų, bei šio kolektyvo įkūrėjui Algiiui Uzdilai.

LR URM

Jubiliejinio koncerto „Iš praeities į dabartį“ dalyviai.

LR URM

PRISIEKĖ LIETUVAI

Liepos 9 d. įvyko iškilminga ceremonija, kurios metu Lietuvos Respublikos ambasadorius Rusijoje Eitvydas Bajarūnas priėmė naujų Lietuvos piliečių: Niele (Nijolė) Agadzhanian, Artur Agadzhanian ir Ruslan Agadzhanian, priesaiką Lietuvos Respublikai.

Priesaikos ceremonijos metu kiekvienas iš jų prisiekė būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, ginti Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką, pasižadėjo gerbti Lietuvos valstybinę kalbą, kultūrą ir papročius, stiprinti Lietuvos demokratijos ir teisinės valstybės pagrindus. Po iškilmingos ceremonijos ambasadorius Eitvydas Bajarūnas pasveikino juos tapus visateisiais Lietuvos piliečiais.

LR URM

S. KAIRYS: „PASIRINKOME LAISVOS VALSTYBĖS VERTYBES”

Lietuvos kultūros ministras Simonas Kairys bendrauja su žurnalistais.

LR KM

Nekilnojamojo kultūros paveldo nepriklausomų ekspertų taryba šiandien (rugpjūčio 24 d., – red. past.) nusprendė

išbraukti sovietmečio rašytojo ir politinio veikėjo Petro Cvirkos paminklą iš Kultūros vertybių registro.

Kultūros ministro Simono Kairio teigimu, tai – ypač reikšmingas žingsnis kalbant tiek apie paveldo politiką, tiek

apie šiuolaikinę visuomenę.

„Šiandien šiuolaikinei Lietuvai svarbi diena. Pasirinkome laisvos valstybės vertybes. P. Cvirkos paminklas nebebus saugomas kaip paveldo objektas. Nuo pat pradžių siekiau, kad Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba jau iš šių dienų perspektyvos įvertintų paveldo statusą šiam objektui. Stengiausi, kad ekspertai absoliučiai savo kompetencijos dėka priimtų sprendimus, o ne būtų veikiami emocijų ar primestos įtampos. Ačiū visiems supratusiems ir prie to prisidėjusiems,

rengusiems įvairiausių raštus, dokumentus ir patį klausimą svarstymui. Žengtas didelis ir svarbus žingsnis kalbant apie prioritetus paveldo politikoje”, – teigė S. Kairys.

Šių metų gegužę kultūros ministras S. Kairys kreipėsi į Kultūros paveldo departamentą prašydamas spręsti dėl teisinės apsaugos Petro Cvirkos paminklui panaikinimo ir išbraukimo iš Kultūros vertybių registro.

Paminklas į registrą buvo įtrauktas 1992 m., šio sprendimo šaltinis – LTSR Paminklų sąrašas (1973 m.). LR KM

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

MASKVOJE ĮVYKO TREČIOJI GAONO METŲ RENGINIŲ CIKLO, SKIRTO LIETUVOS IR RUSIJOS ŽYDŲ ISTORIJAI IR PAVELDUI, APSKRITOJO STALO DISKUSIJA

Круглый стол
Языки памяти
 пройдет в рамках XXVII Международной конференции по иудаике, организованной Центром Сэфер

13 июля
в 15³⁰

	Светлана Панич модератор		Нерийус Шепетис Литва
	Ирина Щербакова Россия		Маркас Зингерис Литва
	Алла Соколова Россия		Николай Эппле Россия

Apskritojo stalo diskusijos „Atminties kalbos” skelbimas.

LR URM

Lietuvos Respublikos ambasados Rusijos Federacijoje iniciatyva minint Vilniaus Gaono ir žydų istorijos metus, Maskvoje, 2021 m. liepos 13 d. įvyko trečioji apskritojo stalo diskusija „Atminties kalbos”, kuri uždarė renginių ciklą „Lietuvos ir Rusijos žydai. Istorija, paveldas, atminties išsaugojimas ir įprasminimas. XVIII–XX amžius”. Diskusija vyko XXVII Tarptau-

tinės judaikos konferencijos, kurią organizuoja Aukštųjų mokyklų judaikos mokslinių darbuotojų ir dėstytojų centras „Sefer”, metu. Projektas vykdomas kartu su Lietuvos kultūros institutu, Tarptautine istorinio švietimo, labdaros ir žmogaus teisių gynimo draugija „Memorial”, Izraelio ambasada Rusijoje, Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka,

palaikant Rusijos žydų kongresui.

Trečioje įvykusioje diskusijoje dalyvavo žymūs tyrinėtojai iš Lietuvos ir Rusijos: buvęs Vilniaus Gaono muziejaus direktorius, istorikas, rašytojas M. Zingeris (Lietuva), Etnografijos muziejaus (Sankt Peterburge) žydiškos kolekcijos saugotoja, centro „Peterburgo judaika” parodų

programų kuratorė A. Sokolova (Rusija), istorikė, „Memorialo” švietėjiškų programų vadovė I. Šerbakova (Rusija), knygos „Nepatogi praeitis” autorius, istorinės atminties tyrinėtojas N. Eppl (Rusija). Diskusiją moderavo šio projekto koordinatorė, nepriklausoma tyrėja S. Panič.

Prieš prasidedant diskusijai, susirinkusius pasveikino Lietuvos Respublikos ambasadorius Rusijos Federacijoje E. Bajarūnas. Ambasadorius pasidžiaugė šio projekto tęstinumu, atkreipė dėmesį į tai, kad „Lietuva yra pasirengusi kalbėti sudėtingais klausimais ir reflektuoti juos drauge su žydų tauta, supranta ir vertina žydų indėlį į Lietuvos ir pasaulio kultūrą”.

Paskutinis šio ciklo apskritasis stalas buvo skirtas žydų paveldo Lietuvoje ir Rusijoje atminties įprasminimui. Buvo kalbėta apie XX a. žydų bendruomeninės ir asmeninės istorijos atminties perdavimo kalbas platesniame apmąstymų kontekste prisimenant sunkią

praeitį. Taip pat buvo kalbama apie, palyginus, nesenos žydų istorijos problemas, galimybes ir reprezentavimo sunkumus muziejų, švietimo ir meno srityse: kaip įveikti stereotipus formuojant atminties vaizdinius, koks yra santykis tarp tradicinio ir inovacinio kalbėjimo ir formų, pusiausvyros paieškos tarp tiesaus išsakymo ir nutylėjimo. Kertinis diskusijos klausimas – kokie pasakojimai ir žydų istorijos liudijimai gali būti išgirsti ir adekvačiausiai suvokiami šiuolaikinės Lietuvos ir Rusijos žmonių sąmonėje.

Po diskusijos buvo parodytas Lietuvos animacinio kino režisieriaus, dailininko I. Bereznicko filmas „Ne ožkoje laimė”.

2020 m. spalio mėn. vyko pirmoji diskusija „Lietuvos ir Rusijos žydai. Tapatybės formavimasis”.

2020 m. gruodžio mėnesį buvo surengta antroji apskritojo stalo diskusija „Kaip mes kalbame apie holokaustą Lietuvoje ir Rusijoje”, kuri daugiausia ir nulėmė trečiojo susitikimo „Atminties kalbos” temas. LR URM

PROF. DR. CELSO LAFER ĮTEIKTA „LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŽVAIGŽDĖ”

Rugpjūčio 18 d. Lietuvos Respublikos generalinio konsulato San Paule surengto vakaro metu, už nuopelnus garsinant Lietuvos vardą Brazilijoje, Prof. dr. Celso Lafer buvo įteiktas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos garbės ženklas „Lietuvos diplomatijos žvaigždė”.

Įteikdamas šį apdovanojimą, generalinis konsulas V. Umbrasas savo kalboje pabrėžė, kad buvęs Brazilijos užsienio reikalų ministras ir Vyriausybės kancleris, ita-

kingas Brazilijos politikos, visuomenės, žydų bendruomenės veikėjas litvakas Prof. dr. Celso Lafer konkrečiais darbais prisideda prie Lietuvos ir Brazilijos dvišalio bendradarbiavimo kultūros srityje, teigiamo Lietuvos įvaizdžio Brazilijoje kūrimo. Prof. dr. Celso Lafer padedant, Emos Klabin Fondo muziejus tapo Lietuvos generalinio konsulato ir Brazilijos lietuvių bendruomenės organizuojamo Lietuvos festivalio „Labas” partneriu. Su jo pagalba Vil-

niuje, dalyvaujant garsiems Brazilijos meno kuratoriams, surengta garsaus Brazilijos menininko modernisto Lasario Segallo darbų paroda. Tokia paroda šio menininko gimtajame mieste surengta pirmą kartą.

Prof. dr. Celso Lafer parašė įvadinį straipsnį L. Briedžio knygos „Vilnius – savas ir svetimas” braziliškam leidimui („Vilna: cidade dos outros”), yra publikavęs straipsnių apie Lietuvą Brazilijos spaudoje.

LR URM

Prof. dr. Celso Lafer įteiktas LR URM garbės ženklas „Lietuvos diplomatijos žvaigždė”.

LR URM

ČIURLIONIO KVARTETAS SEINUOSE

Rugpjūčio 16 d. Seinuose koncertavo Čiurlionio styginių kvartetas. Koncertas buvo suplanuotas dar praėjusiais metais, tačiau dėl pandemijos jis neįvyko.

Seinų konsulato vadovas ambasadorius Remigijus Motuzas, sveikindamas susirinkusiuosius, pažymėjo, kad Mikalojus Konstantinas Čiurlionis yra unikalus ir universalus kūrėjas. Jis priklauso ne tik Lietuvos, bet ir Europos bei pasaulio kultūrai.

Lietuvio menininko gyvenimas ir kūryba yra tampriai susiję su Lenkija. Čiurlionis, turėdamas vos aštuoniolika metų, atvyksta į Varšuvą. Čia jis Muzikos institute studijavo fortepijoną, vėliau – kompoziciją, mokėsi dailės mokyklose, Muzikos akademijoje vadovavo chorams, kuriuose dainavo ir mūsų

tautiečiai.

Pasak R. Motuzo, šį koncertą galima pavadinti „In memoriam“, kadangi jis skirtas ne tik M. K. Čiurlionio mirties 110-osioms metinėms, bet taip pat ir Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktoriui Osvaldui Daugeliui bei Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatams, kompozitoriams Anatolijui Šenderovui ir Faustui Latėnui atminti.

Čiurlionio kvartetas atliko M. K. Čiurlionio, A. Šenerovo ir F. Latėno muzikinius kūrinius, sukurtus styginiam kvartetui.

Koncerto organizavimą rėmė Lietuvos nacionalinė filharmonija, Lietuvos kultūros institutas, Lietuvos konsulatą Seinuose bei Menų, kultūrų ir tautų centras „Paribiai“ Seinuose. **LR URM**

Seinuose Čiurlionio kvartetas atliko M. K. Čiurlionio, A. Šenerovo ir F. Latėno muzikinius kūrinius, sukurtus styginiam kvartetui. **LR URM**

VASAROS PALYDOS SU DŽIAZU

Renginio skrajutė.

Paskutinį vasaros penktadienį, rugpjūčio 27-ąją, trijose Šiaurės šalyse – Švedijoje, Suomijoje ir Danijoje – įvyko trečiosios nuotolinių koncertų ciklo #coolsoundsLT dalies „Episode 3“ premjera YouTube kanale „Lithuanian Art and

Culture in SE-FI-DK“.

Nuotoliniame koncerte EPISODE 3 pristatoma aukštos kokybės džiazo, neo-soul, elektroninės, world ir fusion muzikos sintezė. Tai originali lietuvių sukurta muzika, kurią atlieka išskirtiniai džiazo virtuozai iš

Lietuvos.

Šiame koncerte galima išgirsti ne tik Lietuvoje, tačiau ir visame pasaulyje pripažintą bei apdovanotą grupę **Keymono**, po ilgų ieškojimų grojančią šiltą ir jaukų elektroninį soulą, vieną ryškiausių Lietuvos džia-

zo kolektyvų **Dainius Pulaskas Group**, taip pat nuostabias džiazo virtuozų dueto **Kęstutis Vaiginis** (saksofonai) ir **Dmitrij Golovanov** (fortepijonas) kompozicijas bei grupę **Reinless**, kuri atlieka autentišką Jievaro Jasinsko kompoziciją įkvėptą lenkų režisieriaus Jozef Lejtes filmo „Barbora Radvilaitė“ (1936). Be to, buvo galima išgirsti charizmatiškos džiazo dainininkės Veronikos Čičinskaitės-Golovanovos kolektyvą **Veronika Chichi Quartet**.

„#coolsoundsLT yra nuostabus projektas! Džiaugiamės būdami jo dalimi! Tai puiki galimybė tiek mums, tiek gerai lietuvių muzikai būti išgirstai už Lietuvos ribų“, – sako „Keymono“ klavišininkas Alvydas Maciulskas.

Projektą #coolsoundsLT,

kurio tikslas – pristatyti iškilus Lietuvos muzikos atlikėjus ir jaunuosius talentus Šiaurės šalių auditorijai, inicijavo ir koncertus rengia Lietuvos kultūros atašė Švedijoje, Suomijoje ir Danijoje, bendradarbiaujant su Lietuvos džiazo federacija, „Wide Wings“ (LT) ir „Swinging Europe“ (DK). Koncertų ciklą #coolsoundsLT iš dalies finansuoja Lietuvos kultūros institutas.

Koncertas transliuotas rugpjūčio 27 d. 12.00 val. (CET) YouTube kanale LITHUANIAN ART AND CULTURE IN SE-FI-DK ir liks jo archyve su nuolatine prieiga: <https://www.youtube.com/channel/UCuoTuhWe8AMHbySgY1CBxNA>

Lietuvos kultūros institutas

SICILIJOJE BUS STEIGIAMA ŠIAURĖS LIETUVOS MENININKŲ REZIDENCIJA

Šiaulių dailės galerija inicijuoja Šiaurės Lietuvos menininkų rezidencijos įkūrimą Italijos mieste, Sicilijoje. Tikimasi, kad saloje įsteigus Lietuvos vizualiųjų menų centrą, Lietuvos kūrėjai užmegs draugystę su vietine menininkų bendruomene, kurs ir stiprins tarpkultūrinius ryšius.

Meninis bendradarbiavimas tarp Lietuvos ir Sicilijos prasidėjo jau 2020 m. vasarą, kuomet dailininkė Eglė Narbutaitė Italijos miestelio centre sukūrė sienos piešinį #LabasItala, simbolizuojantį dviejų kultūrų jungtį. Projektas, kurio partneriai buvo Lietuvos kultūros atašė Italijoje ir Lietuvos kultūros institutas, paskatino kitas kultūras ir edukacines iniciatyvas, tarp kurių ir idėja saloje įkurti Šiaurės Lietuvos menininkų rezidenciją.

Apie tai rugpjūčio 4-6 d. Sicilijoje kalbėjosi Lietuvos

kultūros atašė Italijoje Laura Gabrielaitytė-Kazulėnienė, Šiaulių dailės galerijos vadovė Ernesta Šimkienė, menininkė Živilė Žvėrūna bei kultūros ir edukacijos centro #LabasItala įkūrėjai Simona ir Domenico Crisafulli. Komanda susitiko su Italijos ir San Marco d'Alunzio miestelių merais, Mesinos miesto vicemere, kultūros lauko atstovais bei vietiniais menininkais. Vizitų metu aptartos kultūrinių mainų tarp Sicilijos ir Lietuvos perspektyvos. Numatoma, kad Italijoje pradės veikti lietuvių menininkų rezidencija, o šių metų rugsėjo–gruodžio mėnesiais Mesinoje planuojama surengti Živilės Žvėrūnos kūrybos parodą.

Rugpjūčio 6 d. #LabasItala komanda kartu su Ernesta Šimkiene ir Živilė Žvėrūna surengė kūrybines dirbtuves mažiesiems – vaikai dalinosi žiniomis apie Lietuvą ir Siciliją, kalbėjo-

si apie tvarumą ir ekologiją. Jaunieji menininkai kūrė piešinius ant perdirtų medžiagų, o vakare #LabasItala kultūros ir edukacijos centre buvo surengta šių darbų paroda. Mažieji renginio dalyviai buvo apdovanoti Šiaulių dailės galerijos ir Lietuvos menininkų parengtomis dovanomis.

Tikimasi, kad Šiaurės Lietuvos menininkų centro įkūrimas Sicilijoje įkvėps kūrėjus ir paskatins tolesnių tarpkultūrinių projektų įgyvendinimą.

Lietuvos kultūros institutas

Šiaurės Lietuvos rezidencijos Sicilijoje steigėjai. **Lietuvos kultūros instituto nuotr.**

(Atkelta iš 5 psl.)

1989 M. RUGPJŪČIO 23 D. – BALTIJOS KELIAS

ir Algimantas Norvilas (Kauno Sąjūdžio tarybos nariai), atkarpą Panevėžys–Latvijos siena: nuo Panevėžio iki Pasvalio – Algis Plitnikas ir Rytis Račkauskas (Panevėžio Sąjūdžio tarybos nariai), o nuo Pasvalio iki sienos su Latvija – Algirdas Mulevičius (Pasvalio Sąjūdžio tarybos narys). Suskaičiavus, kad vienam kilometrui reikėtų apie 1,5 tūkst. žmonių, ir atsižvelgus į miestų, rajonų gyventojų skaičių, ypač į miestų, rajonų Sąjūdžio remimo grupių skaičių ir jų narių aktyvumą, miestams ir rajonams paskirtos Baltijos kelio atkarpos. Ilgiausia, net 37 kilometrų, atkarpa buvo skirta Vilniaus miestui, ji dar buvo suskirstyta į 8 mažesnes atkarpas. Kaunui ir Kauno rajonui skirta 20 km, Klaipėdai ir Klaipėdos rajonui – 8 km, Ukmergėi – 7 km, Panevėžiui – 5 km (Baltijos kelias ėjo per Panevėžio miestą), Šiauriam ir Jonavai – po 4 km, kitiems rajonams – nuo 5 iki vieno kilometro. Buvo sprendžiama, kaip ir kokiomis transporto priemonėmis suvažiuos žmonės, skaičiuojama, kiek gali susėsti į autobusus, lengvuosius automobilius. Minimaliam akcijos dalyvių skaičiui atvežti reikėjo apie 75 000 lengvųjų automobilių arba 10 000 tuo metu vyravusių PAZ markės nedidelių autobusų (23 vietos) arba didesnių LAZ markės autobusų (44 sėdimos vietos). Sąjūdžio taryboms reikėjo pasukti galvą, iš kur gauti transportą akcijos dalyviams atvežti organizuoti. Nebuvo aišku, ar nebus trukdoma gauti autobusus iš įmonių, įstaigų ar kolūkių. Savarankiškai važiuoti į Baltijos kelią vien lengvaisiais automobiliais buvo sudėtinga – tuo metu lengvieji automobiliai buvo prabangos prekė ir ne visi juos turėjo. Reikėjo nuspręsti, kokiais maršrutais miestų, rajonų atstovai turėtų suvažiuoti į jiems paskirtą Baltijos kelio atkarpą.

Baltijos kelio pradžia buvo Gedimino pilies bokštas, nuo Gedimino kalno leidosi į Katedros aikštę, vingiavo Neries pakrante, ėjo per Žaliąjį tiltą ir kitu Neries krantu – iki tuometinio Pedagoginio instituto (vėliau – buvusio Edukologijos universiteto), paskui – Ukmergės gatve link autostrados Vilnius–Ukmergė. Nuo Ukmergės link Panevėžio autostrada dar nebuvo baigta įrengti (neturėjo kietosios dangos, buvo daug skaldos, smėlio, perkasų). Rengiantis akcijai, net svarstyta, ar nebūtų geriau, jei trasa eitų senuoju plentu Ukmergė–Panevėžys, tačiau šio sumanymo atsisakyta. Taigi, Baltijos kelias ėjo ir dar nebaigta autostrada iki Panevėžio miesto – nuspręsta, kad taip bus lengviau ir sau-

giau, nes joks kitas transportas nevažiuoja nebaigtu keliu. Prieš pat akciją Sąjūdžio prašymu kelininkai greideriais tik palygino nebaigtą autostrados ruožą, kad būtų lengviau sustoti. Toliau trasa (M12 kelias) ėjo per Panevėžio miestą. Nuo Panevėžio iki Latvijos kelias buvo blogiausios kokybės, siauras, dideliems srautams nepritaikytas.

Po diskusijų, atsižvelgus į miestų, rajonų atstovų siūlymus, suplanuoti akcijos dalyvių maršrutai: per Vilnių vyks vilniečiai (turėję nuvykti iki 37 km nuo Vilniaus), birštoniečiai, prieniškiai ir dzūkai (Lazdijų, Varėnos, Druskininkų, Alytaus gyventojai); suvalkiečiai turėjo sukurti ties Vieviu ir per Maišiagalą pasiekti savo atkarpą, Rytų Lietuvos rajonų atstovai paskirtas atkarpas pasiekė vykdami Molėtų–Kauno kryptimi, Vidurio Lietuvos rajonų atstovai – Kauno–Ukmergės kryptimi, aplinkinių Aukštaitijos rajonų žmonės – rokiškėnai, kupiškėnai, anykštėnai – jungiamaisiais keliais (apie 10 km) pasukę link Panevėžio į einančią nebaigtą autostradą; nuo Panevėžio link Lietuvos ir Latvijos sienos akcijos dalyviai važiuojo per Panevėžį, o žemaičiai ir pamario krašto gyventojai – per Pasvalį ir jungiamaisiais keliais pasiekė savo atkarpas; biržiečiai turėjo užpildyti 5 km atkarpą ir susijungti su latviais pasienyje.

Reikėjo spręsti, kaip Baltijos kelyje bus komunikuojama. Dabar įprastų ryšio priemonių tuo metu nebuvo. Labai daug vilčių turėta, kad pagelbės radijas ir Sąjūdžiui palanki automobilių inspekcija. Buvo svarstoma ir apie aeroklubų pagalbą – gauti 6 lėktuvus „Vilga“ (kauniečiai pasiūlė kreiptis į aeroklubus). Tačiau galimybę visiškai koordinuoti akciją iš oro sužlugdė sovietų generolas G. Taurinskas (jam buvo pavaldūs Lietuvos aeroklubai), akcijos išvakarėse uždraudęs ne tik naudoti lėktuvus, bet ir apskritai tą dieną skraidyti virš Lietuvos. Tik keleto drąsių, rizikavusių prarasti licencijas ir užsitraukti baudžiamąją atsakomybę žmonių dėka kauniečiams pagelbėjo kooperatyvas „Aviopaslauga“, davęs du lėktuvus An-2 (vadinamuosius „kukurūznikus“).

1989 m. rugpjūčio 12 d. susirinkę Latvijoje, Cėsyje, Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų atstovai – Baltijos Taryba priėmė dokumentą „Baltijos kelias“, kuris buvo patvirtintas.

1989 m. rugpjūčio 23 d. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio VI sesijos I posėdyje, taip pat buvo aptarti organizaciniai pasirėngimo Baltijos keliui paskutinio etapo klausimai.

Lietuvoje Sąjūdžio Seimo taryba per rugpjūčio 16-osios „Atgimimo bangą“ dar kartą

Baltijos kelyje. Vilniaus rajonas, 1989 m. rugpjūčio 23 d. Romualdo Jurgaičio nuotr. Romualdo Jurgaičio asmeninis archyvas

pakvietė į Baltijos kelią.

Artėjant Baltijos keliui, koordinacinė akcijos grupė parengė informacinius biuletenius, Seimo tarybai pateikė pasiūlymus dėl scenarijaus, kopylytstulpių statymo visame kelio ruože. Buvo prašoma akcijos dalyvių į Baltijos kelią atsivežti radijo imtuvus, trispalves, pasibaigus akcijai surengti mitingus, pasiimti juodą kaspinių ir žvakučių. Jeigu nebūtų galimybės susikibti rankomis, siūlyta ištiesti juodą kaspinę, pastatyti žvakutes tiems, kurie žuvo už Lietuvos laisvę, kurie nesulaukė šios dienos, negalėjo ateiti ir kartu sustoti. Didelį pasirėngimo Baltijos kelio akcijai darbą nuveikė kiekvieno miesto, miestelio, rajono Sąjūdžio atstovai (Baltijos kelio koordinatoriai, miestų ir rajonų Sąjūdžio tarybų nariai, rėmimo grupės) ieškodami transporto, kviesdami žmones į akciją, derindami bendrus veiksmus.

Artėjant rugpjūčio 23-ajai, sumanyta iš oro barstyti gėles. Per televiziją, Sąjūdžio laidą „Atgimimo banga“, paprašyta vilniečių į Sąjūdžio būstinę atnešti gėlių. Nuo ankstyvo trečiadienio (rugpjūčio 23-osios) ryto žmonės nešė gėles, jų buvo labai daug, net nesitikėta, kad žmonės ne tik skins gėles iš savo darželių, bet ir pirks. Gėlės buvo dedamos į sunkvežimius, vežamos į Kauną, kraunamos į lėktuvus An-2 ir akcijos metu barstomos iš jų. Šiuos lėktuvus pilotavo Kazimieras Šalčius ir Vytautas Tamošiūnas, jiems talkino Baltijos kelio atkarpos Ukmergė–Panevėžys koordinatorių, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo Kauno tarybos narys Algimantas Norvilas.

Baltijos kelio akcijos išvakarėse Vilniaus Kalnų parke įvyko Sąjūdžio organizuotas mitingas, kuriame buvo reikalaujama Molotovo–Ribentropo paktą ir jo slaptuosius protokolus denonsuoti ir atkurti Lietuvos Nepriklausomybę. Mitingo metu perskaitytos LSSR

Aukščiausiosios Tarybos komisijos (liepos 4–5 d. vykusioje LSSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje Romualdo Ozolo prašymu buvo sudaryta komisija 1939 m. Vokietijos ir SSRS sutartims ir jų padariniams iširti, vadovaujama Juro Poželos) rugpjūčio 22 d. paskelbtos išvados, kuriose Komisija pripažino, kad šios sutartys ir slaptieji protokolai „sąlygojo Lietuvos nepriklausomybės panaikinimą ir prievartinį jos inkorporavimą į TSRS sudėtį“, kad „tarybinės armijos įžengimas į Lietuvą 1940 m. birželio 15 d. buvo okupacija, o deklaracija dėl Lietuvos įstojimo į Tarybų Sąjungą ir 1940 m. rugpjūčio 3 d. TSRS Aukščiausiosios Tarybos įstatymas dėl Lietuvos TSR priėmimo į Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungą yra neteisėti“. Šias išvadas perskaitė Komisijos pirmininkas Juras Požela. Sąjūdžio mitingai vyko ir kitur visoje Lietuvoje. Didžiulis politinių jėgų bendras mitingas įvyko Kaune, Santakoje. Nepriklausomybės sąjungos organizuotas mitingas įvyko ir akcijos dieną, rugpjūčio 22 d., 15 val. Vilniuje, Kalnų parke. Jo metu pareikalauta išvesti okupacinę kariuomenę, pasisakyta už okupantų sukurtos administracijos panaikinimą.

1989 m. rugpjūčio 23 d. – Baltijos kelio akcijos diena

Baltijos kelio akcijos dieną Vilniuje, Dramos teatre, vyko ir Sąjūdžio Seimo VI sesijos posėdis, kuriame po diskusijų priimtas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo 1989 m. rugpjūčio 23 d. Pareiškimas pasaulio tautoms, valstybių vyriausybėms ir visiems geros valios žmonėms. Jame buvo sakoma, kad „TSRS ir Vokietijos slapti 1939 m. rugpjūčio 23 d., 1939 m. rugsėjo 28 d. ir 1941 m. sausio 10 d. susitarimai ir juos liudijantys dokumentai tikrai buvo“, kad „1940 m. įvykdytas <...> agresijos aktas prieš suverenią valstybę“, kad

„1940 m. rinkimai į „Liaudies Seimą“ buvo neteisėti, Seimo (Liaudies Seimo – *aut. pastaba*) priimti nutarimai apie stalinistinės tarybų valdžios įvedimą Lietuvoje ir prašymas priimti į TSRS sudėtį neturėjo ir neturi juridinės galios“, kad „artėja ta diena, kai TSRS vyriausybė turės pripažinti okupacinę Lietuvos statusą ir jo panaikinimo būtinybę“, taip pat šiame pareiškime buvo pareikšta, kad „prieš okupacinės armijos buvimą jau pasisakė 1 400 000 Lietuvos žmonių savo parašais“ (parašai buvo renkami ir po akcijos, jų buvo surinkta daugiau kaip 1 milijonas 600 tūkstančių). Taip pat šiame pareiškime buvo akcentuota, kad TSRS liaudies deputatų suvažiavimo komisijos parengtas teisinis vertinimas vis dar nėra paskelbtas, kad „nei TSRS, nei Vokietijos valstybės ligi šiol nepasmerkė ir nesiėmė konkrečių veiksmų suokalbui ir agresijos padariniams panaikinti“. Be to, šioje sesijoje buvo priimta telegrama „Chartijai 77“ ir patvirtintas pareiškimas „Baltijos kelias“ (priimtas 1989 m. rugpjūčio 12 d. Baltijos Taryboje).

Sąjūdžio Seimo sesija truko ilgiau kaip dvi valandas. Sąjūdžio Seimo nariai skubėjo į Baltijos kelią. Sąjūdžio Seimo tarybos nariai, Sąjūdžio remti TSRS liaudies deputatai buvo paskirstyti atitinkamose kelio atkarpose, kad būtų kartu su akcijos dalyviais bei savo rinkėjais. Sąjūdžio būstinėje skubiai buvo spausdinami (rašomąja mašinėle po keletą egzempliorių per kalkę) Sąjūdžio Seimo sesijoje priimti dokumentai, kad vykstantieji į Baltijos kelią galėtų juos perskaityti Baltijos kelio akcijos dalyviams.

Po pietų akcijos dalyviai pajudėjo į savo kelio atkarpas. Nuo pat akcijos pradžios, jai prasidėjus ir pasibaigus Sąjūdžio būstinėje (Gedimino pr. 1, Vilnius) netilo telefono (Nukelta į 11 psl.)

(Atkelta iš 10 psl.)

1989 M. RUGPJŪČIO 23 D. – BALTIJOS KELIAS

nai. Žmonių entuziazmas buvo begalinis. Į Baltijos kelią jie važiuojo organizuoti, kolonomis – autobusais, automobiliais, net ir sunkvežimiais. Kolonas lydėjo automobilių inspekcijos, greitosios medicinos pagalbos transportas. Šių tarnybų geranoriškumas buvo labai svarbus. Labai daug dalyvių vyko ir nuosavais lengvaisiais automobiliais. Baltijos kelio koordinatoriai tokio žmonių entuziazmo nesitikėjo, ypač tokio didelio važiuojančiųjų savo lengvaisiais automobiliais skaičiaus. Pradėjo darytis transporto spūstys (po akcijos paaiškėjo, kad, nors spūsčių buvo daug, nebuvo užfiksuotas nė vienas eismo įvykis). Jokie keliai nebuvo pritaikyti tokiam mašinų srautui, daugybė pakilusių Lietuvos žmonių važiuojo vienu tikslu – į

dinatorių ataskaitas. Iš šių ataskaitų (nors ne visi jas pateikė) matyti, kad į Baltijos kelią net ir organizuoti kolonomis atvyko gerokai daugiau žmonių negu iš pradžių buvo planuota. Mašinų srautas kai kur judėjo net keturiomis eilėmis. Koordinavimo darbai vyko iš oro, paskelbus per radiją apie transporto spūstis buvo patariama, kuriomis kryptimis važiuoti. Artėjant 19 val. jau buvo aišku, kad dauguma akcijos dalyvių tikrai laiku nepasieks savo atkarpos. Per radiją akcijos dalyviams buvo patarta 19 val. sustoti ir susikibti rankomis tose vietose, iki kurių pavyko atvažiuoti. Lietuvoje Baltijos kelias turėjo nemažai atšakų, pavyzdžiui, kelio atkarpa nuo Maišiagalos iki Vievio ir nuo Vievio Kauno link, nuo Ukmergės Kauno link ir kitas (jos ne visos žinomos).

Lygiai 19 val. per radiją suskambo varpai. Akcijos dalyviai

kalinių, partizanų, jaunimo ir visuomeninių organizacijų atstovų, dalyvavo ir kai kurių rajonų „partinis ūkinis aktyvas“, tačiau aukščiausieji komunistų partijos ir tuometės vadovybės atstovai liko nuošalyje, į Baltijos kelią nevyko. Lietuvoje akcijoje dalyvavo ne tik lietuviai, bet ir tautinių bendrijų atstovai su savo tautinėmis vėliavomis. Dalyvavo iš Punsko ir Seinų (Lenkija) atvykę lietuviai, taip pat iš kitų šalių į Lietuvą atvykę žmonės. Lietuviai, latviai ir estai susikibo rankomis daugelyje pasaulio valstybių. Akcijoje dalyvavo nemažai žurnalistų iš užsienio. Baltijos kelio akcija pateko į pirmąsias televizijos žinias, pirmuosius laikraščių puslapius, taip akivaizdžiai laisvajam pasauliui buvo parodydama trijų Baltijos tautų apsisprendimą ir ryžtą siekiant atkurti Nepriklausomybę.

Baltijos kelio akcija parodė trijų Baltijos tautų politinį brandumą, pilietinės visuomenės gebėjimą susitelkti ir vieningai reikšti savo nuomonę siekiant bendro tikslo. Taip pat buvo pademonstruotas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų visų struktūrų organizuotumas, gebėjimas koordinuoti bei nepaprasta jėga, galinti pakelti vienu

metu šimtus tūkstančių žmonių, kartu visiems siekiant svarbaus ir bendro tikslo – atkurti Nepriklausomybę.

Sovietų Sąjungos komunistinės valdžios grasinimai: reakcija į Baltijos kelią

Artėjant Baltijos kelio akcijai, Sovietų Sąjungos valdžia ėmėsi oficialių veiksmų. Pirmajame SSRS liaudies deputatų suvažiavime Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio, Estijos ir Latvijos liaudies frontų remiamiesiems deputatams reikalaujant pasmerkti Molotovo–Ribentropo paktą ir jo slaptuosius protokolus, turint Rusijos demokratinėms jėgoms atstovaujančių deputatų palaikymą, buvo sudaryta komisija „Dėl Tarybų Sąjungos–Vokietijos 1939 m. nepuolimo sutarties politinio ir teisinio įvertinimo“, vadovaujama Aleksandro Jakovlevo. Ji suformulavo savo išvadą, kurias buvo tikimasi paskelbti artėjant 1989 m. rugpjūčio 23 d. Likus penkioms dienoms iki Baltijos kelio akcijos, šios komisijos pirmininkas SSRS komunistų laikraštyje pareiškė, kad komisija dar nepadarė galutinių išvadų ir kad „šis slaptasis

susikibo rankomis. Žvilgsniai buvo nukreipti į Vakarus (Baltijos kelyje nuo Vilniaus Talino link žmonės stovėjo dešinėje kelio pusėje). Suplevėsavo daugybė vėliavų, buvo uždegtos žvakutės stalinizmo aukoms atminti. Daugelis žmonių vežėsi koplytstulpius, paminklinius akmenis-atminimo ženklus. Juos statė tose atkarpose, kur stovėjo. Po susikabinimo akcijos daugelyje atkarpų vyko mitingai, buvo aukojamos šv. Mišios, degė laužai, buvo skaitomi Sąjūdžio Seimo sesijoje priimti dokumentai.

Tikslų Baltijos kelio dalyvių skaičių buvo sunku apskaičiuoti. Preliminariais duomenimis, dalyvavo apie 2 milijonai žmonių. Manoma, kad vien Lietuvoje jų buvo apie 1 milijonas (pagrindinėje magistralinio kelio M12 atkarpoje buvo daugiau kaip 500 tūkst. akcijos dalyvių, atšakose – apie 300 tūkst.). Žmonės susikibo rankomis ne tik stovėdami kelyje, bet ir miestuose, miesteliuose, kaimuose, savo kiemuose – ten, kur buvo. Akcijoje dalyvavo įvairių tautybių, skirtingos socialinės padėties, įvairias pareigas einantys žmonės. Dalyvavo daug dviasiškių, tremtinių, politinių

RENGINIŲ KALENDORIUS

Rugsėjo 4 - 5 d. įvyks 2021 m. Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) Golfo turnyras, adresu Eagle Crest Golf Club, 1201 S. Huron St., Ypsilanti, MI 48197. Dėl informacijos kreipkitės tel. 1- 330-242-5485.

Dirvos inf.

susitarimas vis dėlto nenulėmė Pabaltijo respublikų politinio ir teisinio statuso” ir kad „statuso pasikeitimas įvyko dėl kitų įvykių”. Rugpjūčio 15 d. „Pravda” išspausdino redakcinį straipsnį „Sustabdyti negatyvius procesus, apginti pertvarką”, kuriame buvo rašoma: „Suaktyvėjo atvirai antitarybinės grupuotės. Aštrinama tautinės isterijos situacija. Atkuriamos buržuazinės visuomeninės-politinės struktūros, veikusios iki 1940 m., tarp jų ir buvusios politinės partijos. Opozicinių jėgų lyderiai kelia vietinius ambicingus reikalavimus persikirstyti valdžią respublikose savo naudai.” Praėjus trimis dienoms po Baltijos kelio akcijos, per SSRS televizijos laidą „Vremia” buvo perskaitytas SSKP CK pareiškimas „Apie padėtį tarybinio Pabaltijo respublikose”. Rugpjūčio 27 d. šis pareiškimas buvo atspausdintas visuose SSRS dienraščiuose. Šis pareiškimas buvo atspausdintas ir Lietuvos komunistų laikraštyje „Tiesa”. Šiame pareiškime buvo teigiama, kad „Liaudies frontai ir prie jų pritapusios organizacijos rugpjūčio 23 d. surengė masinę akciją, kurios politinė prasmė – nuteikti Pabaltijo tautas atsiskyrimui nuo Tarybų Sąjungos.” Pareiškimas baigėsi ir grasinimais: „Nueita toli. Pabaltijo tautų likimui gresia rimtas pavojus. Žmonės turi žinoti, į kokią bedugnę juos stumia nacionalistiniai lyderiai. Jeigu jiems pavyktų pasiekti savo tikslus, padariniai gali būti katastrofiški. <...> 1989 m. rugpjūčio 23 d. įvykių organizatoriai pasistengė įkaitinti nuotaikas iki tikros nacionalinės isterijos. <...> Kai kur atsirado reali pilietinio konflikto, masinių susirėmimų gatvėse su sunkiais padariniais grėsmė.” Formuliuotė „katastrofiški padariniai tautų gyvybingumui” reikšė karinės jėgos panaudojimą. Į šį Kremliaus kaltinimą sureagavo SSRS liaudies deputatai, išrinkti Lietuvoje. Rugpjūčio 27 d. buvo išsiųstas laiškas antrajam SSRS liaudies deputatų suvažiavimui ir SSRS komunistų partijos CK generaliniam sekretoriui Michailui Gorbačioviui, pabrėžiant, kad

„ypač pavojinga yra to pareiškimo antikonstitucinė nuostata, nukreipta prieš respublikų ir tautų apsisprendimo teisę.”

Vakarų demokratinėse šalyse Baltijos kelio akcija užsienio žurnalistų buvo plačiai nušviesta, sulaukta didžiulio demokratinių šalių visuomenės palaikymo. Kremlius neišdriso panaudoti karinės jėgos.

SSRS pripažinimas: Sovietų Sąjungos ir nacistinės Vokietijos paktas ir slaptieji protokolai teisiškai neturi jokios galios nuo jo pasirašymo dienos

Ir toliau buvo vilkinama paskelbti komisijos „Dėl Tarybų Sąjungos–Vokietijos 1939 m. nepuolimo sutarties politinio ir teisinio įvertinimo” išvadas. Komisijos pirmininko pavaduotojai Jurijus Afanasjevas (Rusijos demokratinių jėgų atstovas, SSRS liaudies deputatas) ir Edgaras Savisaaras (Estijos liaudies fronto vadovas, SSRS liaudies deputatas) sukvietė komisiją ir surinko 20 iš 28 šios komisijos narių parašų, be komisijos pirmininko A. Jakovlevo parašo. Kadangi nebuvo leista paskelbti komisijos išvadų, 1989 m. rugsėjo 29 d. Maskvoje buvo surengta spaudos konferencija užsienio žurnalistams, kurioje buvo pareikšta, kad komisija yra parengusi išvadą, tačiau komisijos pirmininkas tai ignoruoja, jų nepasirašydamas.

1989 m. gruodžio mėn. susirinkęs antrasis SSRS liaudies deputatų suvažiavimas patvirtino šios komisijos išvadą. 1989 m. gruodžio 24 d. (Kūčių diena) antrasis SSRS liaudies deputatų suvažiavimas pripažino Molotovo–Ribentropo paktą ir jo slaptuosius protokolus teisiškai negaliojančiais nuo jų pasirašymo dienos. Už šį nutarimą pasisakė, balsavo už 1 435 deputatų, 251 deputatai balsavo prieš, 200 deputatų susilaikė. Balsavime dalyvavo 1 952 deputatai.

Angonita Rupšytė, viena iš Baltijos kelio koordinatorių, Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorinės atminties skyrius

Baltijos kelio dalyviai Vieta nenurodyta, 1989 m. rugpjūčio 23 d. *Andriaus Petrulėvičiaus nuotr. Andriaus Petrulėvičiaus asmeninis archyvas.*

Baltijos kelią. Važiavo visų kartų žmonės: seneliai, tėvai, vaikai. Pirmosios spūstys Vilniuje susidarė jau po 14 val. Strigo iš Dzūkijos vykstančios kolonos ir neorganizuotai (daugiausia lengvaisiais automobiliais) važiuojantys akcijos dalyviai. Antroji spūstis susidarė atkarpoje Vievis–Maišiagala. Rytų Lietuvos, Suvalkijos akcijos dalyviai nuo Kauno ties Vieviu turėjo sukti į Maišiagalą, o vėliau pasiekti kelią M12, kad patektų į savo stovėjimo atkarpą. Nedraugiškos akcijai jėgos paleido lokomotyvą, važinėjusį pirmyn atgal Vilniaus–Kauno geležinkelio pervažiu. Trečioji spūstis susidarė kelyje Kauras–Ukmergė. Koordinatorius Aleksandro Abišalos liudijimu, pakilo daugiau kaip 250 000 Kauno miesto ir aplinkinių rajonų gyventojų. „Žmonės sėdo netgi į maršrutinius autobusus, o jų vairuotojai, gavę dispečerio leidimus, suko į trasą...”. Dėl paleisto lokomotyvo ir Panevėžio mieste, ties geležinkelio pervažiu, susidarė spūstis. Šiauriečiai negalėjo laiku atvažiuoti. Po akcijos vienas iš pagrindinių Baltijos kelio koordinatorių Arūnas Grumadas surinko miestų, rajonų Baltijos kelio koor-

DZIUDO IMTYNININKUI OSVALDUI BAREIKIUI – PARALIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ BRONZA

Dziudo imtynininkas **Osvaldas Bareikis** Tokijo paralimpinėse žaidynėse Lietuvai padovanojo antrąjį bronzos medalį. **Algio Mečkovskio** treniruojamas sportininkas lemiamoje svorio kategorijos iki 73 kilogramų kovoje dėl bronzos apdovanojimo nugalėjo Sakartvelo atstovą **Giorgį Kaldanį**.

27-erių O. Bareikis po atkaklios kovos įveikė dviem metais vyresnį Sakartvelo atstovą. Lietuvis 4 minutes trukusioje akistatoje savo pranašumą įrodė po gauto „Waza-Ari“ vertinimo.

Po kovos kalbėjęs paralimpinis prizinininkas teigė, kad sunkiausia buvo tramdyti emocijas.

„Kai jau esi pralaimėjęs prieš tą sportininką ir laimi tokioje svarbioje kovoje, jausmas neapsakomas. Pirmiausia norėjau rėkti, šaukti, kažkur lėkti, bet pas mus reikia išlikti ramiam iki kol bus paskelbtas nugalėtojas. Buvo labai sunku tvardyti“, – kalbėjo O. Bareikis.

„Kova sekėsi sunkiai, kadangi vienas kitą gerai pažįstame, esame susitikę

porą kartų. Iki šiol jam buvau pralaimėjęs du kartus, bet Tokijoje pavyko atsirevanšuoti. Man ši pergalė, manau, yra svarbesnė nei jam prieš tai dvi“, – tęsė imtynininkas.

O. Bareikiui šios paralimpinės žaidynės – antros karjeroje. Prieš penkerius metus Rio de Žaneire lietuvis užėmė penktą vietą. Tiesa, jis tada varžėsi svorio kategorijoje iki 66 kilogramų.

„Mano karjeroje tai yra didžiausias pasiekimas. Žinoma, norėtusi lipti dar aukščiau, bet tai spėsis vėliau. Labai džiaugiuosi, labai norėjau iškovoti medalį Tokijoje, nes Rio de Žaneire to padaryti nepavyko. Persikėliau į sunkesnę svorį ir pagaliau pavyko“, – džiaugėsi 27-erių atletas.

Bronzos medaliu pasidabinęs O. Bareikis sako, kad kitas tikslas bus prasibrauti į Paryžiaus olimpinės žaidynės ir lipti ant prizinininkų pakylės.

„Artimiausias tikslas – patekti į Paryžių ir ten pabandyti iškovoti medalį arba bent jau apginti trečios vietos laimėtojo titulą. Kol kas ly-

Dziudo imtynininkas Osvaldas Bareikis. *Dainiaus Ožalo/LPAK nuotr.*

giujuosi į Joną Stoškų, kuris yra dukart olimpinis prizinininkas. Norėtusi pasiekti tiek pat ar net daugiau“, – pridūrė O. Bareikis.

Pakeliui į mažąjį finalą O. Bareikis nugalėjo du varžovus ir patyrė vieną nesėkmę. Lietuvis pirmoje kovoje per keturias

minutes pranoko ispaną Alvarą Lorenzą Gavilaną, antroje kovoje, pasibaigusioje per šešias sekundes, neturėjo galimybių prieš uzbeką Feruzą Saidovą, o paguodos kovoje prieš japoną Takamasą Nagai pelnė „Ippon“ vertinimą ir šventė neabejotiną pergalę.

Į Tokijo paralimpines žaidynes O. Bareikis pateko gavęs vardinį kvietimą.

Dziudo imtynėse anksčiau Lietuva yra iškovojusi du medalius. Abu juos pelnė J. Stoškus, kuris pelnė bronzą 1996 m. Atlantoje ir 2004 m. Atėnuose. **LRT**

EDGARAS MATAKAS – TOKIJO PARALIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ BRONZOS MEDALIO LAIMĖTOJAS

Lietuva rugpjūčio 27 d. laimėjo pirmąjį medalį Tokijo paralimpinėse žaidynėse – plaukikas **Edgaras Matakas** pasidabino bronzą. 22-ėjų kaunietis visiškai nematančių plaukikų S11 klasės 50 metrų laisvu stiliumi finale distanciją įveikė per 26,38 sek. ir pirmą kartą savo karjeroje iškovojė paralimpinį medalį.

Auksą iškovojė Brazilijos atstovas **Wendellis Belarmino Pereira** (26,03 sek.), sidabrą – kinas **Dongdongas Hua** (26,18 sek.).

Atrankos plaukime E. Matakas buvo greičiausias – distanciją įveikė per 26,16 sek. Prieš penkerius metus Rio de Žaneire lietuvis užėmė 11-ąją vietą.

E. Matakas – antras plaukikas iš Lietuvos, kuriam pavyko tapti paralimpiniu prizinininku. Vienintelį medalį šioje sporto šakoje Lietuvai buvo iškovojęs Kęstutis Skučas, kuris 2004 m. Atėnuose pelnė sidabrą.

„Sunkiausia yra būti favoritu, kai turi pateisinti lūkesčius. Aš labai tikėjau greičiau plaukti, o kai pasakė rezultata... labiausiai dėl to gaila buvo. Manau, kad reikia džiaugtis, nes ne kiekvieną dieną iškovojamas paralimpinis medalis. Plaukime išvis

Plaukikas Edgaras Matakas.

Dainiaus Ožalo/LPAK nuotr.

seniai tai buvo pavykę, todėl smagu, jog iškovojau aš.

Jaudulio kaip tik gal nebuvo. Jaučiausi palyginus ramiai. Sunku pagauti tą sportinę formą ir tuos pačius aukštus rezultatus demonstruoti visą sezoną. Vis dėlto mes kalbame apie 50 metrų sprintą, kuriame kiekviena klaidelė, kiekvienas ne taip atliktas grybšnis lemia labai daug. Treneris pasakė, kad niekas neprarasta ir dar laukia 2024 m. Paryžiaus paralimpinės žaidynės“, – po finalo sakė E. Matakas.

Tokijo paralimpinėse žaidynėse E. Matakas dar laukia pasirodymas 100 metrų plaukimo krūtine rungtyje.

Paralimpietis šių metų ge-

gužę Portugalijoje vykusiame Europos žmonių su negalia plaukimo čempionate 50 metrų laisvu stiliumi įveikė per 25,86 sek., pasiekė asmeninį rekordą ir iškovojė auksą.

Dar du auksinius medalius kaunietis nuskynė plaukdamas 100 metrų laisvu stiliumi ir 100 metrų krūtine. 2017 m. pasaulio čempionate Meksikoje E. Matakas pelnė auksą 50 metrų laisvu stiliumi rungtyje, o 100 metrų laisvu stiliumi rungtyje pasipuošė bronzos apdovanojimu.

Tokijoje E. Matakas iškovotas paralimpinis medalis – 38-as lietuvių apdovanojimas paralimpinio sporto istorijoje.

LRT

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

**Latvian Cleveland
Credit Union**

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.